

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**POMEN IN UPORABA ATA ZVEZKOV
V ZUNANJETRGOVINSKIH POSTOPKIH**

Ljubljana, december 2001

EVA ŽONTAR

IZJAVA

Študentka Eva Žontar izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom Maje Brenčič Makovec in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 07.12.2001

Podpis:

KAZALO

UVOD	1
1. Splošno o ATA zvezku	2
1.1. Razvoj in nastanek sistema ATA zvezkov	2
1.2. Kaj je ATA zvezek?	3
1.3. Cilj sistema ATA zvezkov	4
1.4. Praktične prednosti uporabe sistema ATA zvezkov	4
1.5. Države, v katerih je ATA sistem v veljavi	6
1.6. Glavne kategorije blaga, za katere se lahko uporabljajo ATA zvezki	7
1.7. Opis ATA zvezka	7
2. Konvencija o začasnem uvozu	10
2.1. Področja uporabe konvencije	10
2.2. Uporaba konvencije v Sloveniji	13
2.3. Ukrepi, ki jih je potrebno sprejeti, za začetek veljavnosti sistema ATA zvezkov	15
2.4. Pogoji za članstvo v mednarodni jamstveni verigi IBCC/ATA	15
3. Uporaba ATA zvezkov	16
3.1. Pridobitev ATA zvezka	17
3.2. Izdaja ATA zvezkov v Sloveniji	18
3.3. Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati uporabniki ATA zvezkov	20
3.4. Končanje začasnega uvoza	20
3.5. Podaljšanje veljavnosti ATA zvezka	21
3.6. Primer začasnega izvoza, uvoza in tranzita blaga z uporabo ATA zvezka	21
3.7. Število izdanih tujih in slovenskih ATA zvezkov	23
4. Delovanje ATA sistema v praksi	26
4.1. Urejanje nerazbremenjenih ATA zvezkov	30
4.2. Urejanje nerazbremenjenih slovenskih ATA zvezkov	30
4.3. Urejanje nerazbremenjenih tujih ATA zvezkov	33
5. Drugi carinski postopki pri začasnem izvozu, uvozu in tranzitu blaga	35
SKLEP	37
LITERATURA	38
VIRI	38
PRILOGA	

SEZNAM KRATIC

ATA zvezek	-	Agreement of Temporary Admission Sporazum o začasnem uvozu/izvozu blaga
CCC	-	Customs Cooperation Council Svet za carinsko sodelovanje
CURS	-	Carinska uprava Republike Slovenije
EU	-	European Union Evropska unija
GZS	-	Gospodarska zbornica Slovenije
IBCC	-	International Bureau of Chambers of Commerce Mednarodni urad trgovinskih zbornic
ICC	-	International Chamber of Commerce Mednarodna trgovinska zbornica
MKZU	-	Mednarodna konvencija o začasnem uvozu
SFRJ	-	Socialistična Federativna Republika Jugoslavija
WCO	-	World Customs Organization Svetovna carinska organizacija

UVOD

Širjenje mednarodne trgovine je v zadnjih letih privedlo do precejšnje rasti začasnega izvoza in uvoza vseh vrst blaga, ki ima pomembno vlogo v mednarodni trgovini.

Začasni uvoz je carinski postopek, na podlagi katerega se lahko določeno blago začasno vnese v carinsko območje ob pogojni oprostitvi plačila uvoznih dajatev, brez ukrepov trgovinske politike prepovedi ali omejitve uvoza. Blago se mora začasno uvoziti za določen namen in mora biti namenjeno ponovnem izvozu v določenem roku, ne da bi bilo kakor koli spremenjeno, razen običajnega zmanjšanja vrednosti zaradi uporabe. ATA zvezek pa je dokument za začasni uvoz blaga (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

Namen diplomskega dela je predstaviti pomen in uporabo ATA zvezka, kot mednarodnega carinskega dokumenta za začasni uvoz blaga v zunanjetrgovinskih postopkih ter dokazati pomembnost tega dokumenta tudi v prihodnosti.

ATA zvezek se v državah, vključenih v sistem ATA, uporablja za poenostavitev uvozno-izvoznih transakcij blaga, ki bo v tujini le določen čas in se bo vrnilo v matično državo v enakem stanju, kot jo zapušča. Imetniku ATA zvezka omogoča, da opravi carinske postopke začasnega uvoza, izvoza in tranzita blaga brez običajnih administrativnih formalnosti ter brez plačila uvoznih dajatev, pologa ali garancij. ATA zvezki imajo rok veljavnosti eno leto in v tem času veljajo za vse transakcije (Milenkovič, 1999).

Na začetku bom predstavila ATA zvezek in njegov bistven pomen, prednosti njegove uporabe, v katerih državah se uporablja in cilje sistema ATA zvezkov.

V drugem delu bom podrobneje razložila zakonsko podlago za uporabo ATA zvezkov ter Konvencijo o začasnem uvozu blaga.

Uporaba in postopek pridobitve ATA zvezkov v Sloveniji ter pogoji, ki jih morajo izpolnjevati imetniki ATA zvezkov, so prikazani v tretjem delu, predstavljen je tudi konkretni primer uporabe ATA zvezka. Za predstavo o pomembnosti ATA zvezkov v zunanjetrgovinskih postopkih sem uporabila grafa s prikazom števila izdanih ATA zvezkov v Sloveniji in v svetu ter vrednosti blaga, za katero so uporabljeni.

V nadaljevanju bom opisala delovanje ATA sistema v praksi, predvsem pa urejanje nerazbremenjenih slovenskih in tujih ATA zvezkov.

V zadnjem delu pa so opisani drugi carinski postopki pri začasnem izvozu, uvozu in tranzitu blaga ter cenovna primerjava carinskih postopkov z in brez uporabe ATA zvezka.

1. SPLOŠNO O ATA ZVEZKU

1.1. RAZVOJ IN NASTANEK SISTEMA ATA ZVEZKOV

Industrijski proizvajalci in trgovci iz različnih razlogov svoje izdelke predstavljajo na raznih sejmih, razstavah ali podobnih prireditvah v sosednjih ali bolj oddaljenih deželah, saj jim ti dogodki pomenijo dragocen način trženja njihovih izdelkov v tujini. Podobno morajo podjetniki, ki želijo razširiti svoje poslovanje na tujih trgih in povečati svoj delež na njih, poslati svoje trgovske zastopnike v tujino z vrednimi vzorci, katere lahko pokažejo širokemu krogu morebitnih kupcev in uvoznikov. Z naraščajočo medsebojno odvisnostjo nacionalnih gospodarskih sistemov morajo tudi inženirji, tehnični strokovnjaki, arhitekti, kirurgi, igralci, filmske in televizijske korporacije, novinarji in drugi, ki veliko delajo in potujejo po svetu, svojo strokovno opremo preko meja prenašati na lahek in hiter način.

Tak začasen izvoz in uvoz blaga vseh vrst ima pomembno vlogo pri promociji industrijske specializacije, širjenju tehničnega napredka in promocijskih dejavnosti nasploh.

Vse to se je pokazalo na zahtevi po poenostavitvi in harmonizaciji postopkov začasnega izvoza in uvoza. Carinski postopki, ki se uporabljajo pri začasnem izvozu in uvozu, so bili v poznih petdesetih letih večinoma poenostavljeni in usklajeni, kar je bila posledica skupne pobude Sveta za carinsko sodelovanje (CCC), ki se zdaj imenuje Svetovna carinska organizacija (WCO), in Mednarodnega urada trgovinskih zbornic (IBCC) pri Mednarodni trgovinski zbornici (ICC).

Ta pobuda je pripeljala do tega, da je CCC 6. decembra 1961 sprejel "Carinsko konvencijo o ATA zvezku za začasni uvoz blaga", krajše ATA konvencijo. Konvencija omogoča, da glavni razredi blaga, s katerimi se trguje v mednarodnem merilu, leto dni krožijo prosti carine, če so uvoženi z ATA zvezkom. Kratica "ATA" je kombinacija začetnih črk francoskih besed "Admission Temporaire" in angleških besed "Temporary Admission", kar pomeni začasni uvoz. ATA konvencija je začela veljati 30. julija 1963, torej pred 38 leti. Od takrat je ATA zvezek najpomembnejši mednarodni carinski dokument za začasni brezcarinski uvoz blaga.

Že od vsega začetka je bila podpisnica ATA konvencije tudi bivša SFRJ (Uredba o ratifikaciji Carinske konvencije o ATA karnetih za začasni uvoz blaga, 1963), z izvajanjem le-te pa je začela 1.11.1965. Slovenija je z ustavnim zakonom nasledila vse sporazume (Akt o notifikaciji nasledstva Carinske konvencije o ATA karnetih za začasni uvoz blaga, 1992), slovenske ATA zvezke pa izdajamo od 1.5.1993. Slovenija je 15.9.2000 ratificirala še Konvencijo o začasnem uvozu, sprejeto v Carigradu 26.6.1990, imenovano tudi Istanbulska konvencija (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu (MKZU), 2000).

V teh 38 letih delovanja je postopek ATA zvezkov izredno uspešno preстал veliko težav pri izvajanju ter se pokazal za sposobnega prilagoditi razvoju mednarodne trgovine in njenih postopkov in transakcij.

Načela, na katerih je zgrajen postopek ATA, so preprosta in prilagodljiva, vendar trdna. V teh 38 letih je Stalni tehnični odbor Sveta za carinsko sodelovanje v tesnem sodelovanju s strokovnjaki Mednarodnega urada trgovinskih zbornic (IBCC) ob več priložnostih razpravljal o razlagi in uporabi postopka ATA. Ta sistem so vse pogodbenne stranke sprejele kot uporaben način reševanja kakršnih koli vprašanj o delovanju ATA sistema.

Potreba po dopolnitvi in izboljšanju ATA konvencije se je pokazala šele leta 1987 kot predlog IBCC-ja, da bi posodobili obliko samega ATA zvezka. Ta predlog je CCC pripravil do sprejetja novega modela za ATA zvezek, ki je stopil v veljavo 4. novembra 1989. Ta novi model je odtelej sestavni del ATA konvencije. Cilj spremembe je bil zvišati celotno učinkovitost ATA zvezka z omogočenjem vseh trenutno razpoložljivih ugodnosti za obdelavo mednarodnih trgovinskih dokumentov in čim boljše uskladitvijo ATA zvezka z ureditvijo Združenih narodov.

26. junija 1990 je CCC/WCO sprejela novo konvencijo o začasnem uvozu, ki je nadomestila Konvencijo ATA in jo imenovala "Istanbulska konvencija" (ATA Carnet System, 2000).

1.2. KAJ JE ATA ZVEZEK?

ATA zvezek je poenoten mednarodni carinski dokument, ki omogoča začasni brezcarinski uvoz treh glavnih kategorij blaga, s katerimi se trguje v mednarodnem merilu, in sicer:

- blago, ki je namenjeno predstavitvi ali uporabi na sejmih, demonstracijah, razstavah ali podobnih dogodkih;
- vredni vzorci ter
- profesionalna oprema.

Carinske konvencije, ki ustrezajo tem trem glavnim kategorijam blaga, so naslednje:

1. Mednarodna konvencija, ki olajšuje uvoz trgovinskih vzorcev in reklamnega materiala Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (Ženeva, 1952);
2. Carinska konvencija CCC, ki zadeva olajšave za uvoz blaga za predstavitve ali uporabo na razstavah, sejmih, sestankih ali podobnih dogodkih (Bruselj, 1961);
3. Carinska konvencija CCC o začasnem uvozu profesionalne opreme (Bruselj, 1961).

Poleg tega ATA konvencija pogodbenim strankam predlaga, da sprejmejo ATA zvezke za blago, ki se začasno uvaža na osnovi drugih mednarodnih konvencij o začasnem uvozu (npr. znanstveno opremo, pedagoški material, zasebna in komercialna vozila), ali da izvedejo postopke začasnega uvoza na osnovi njihove nacionalne zakonodaje in predpisov (osebne predmete, športno opremo, glasbene instrumente, radijsko/televizijsko opremo, itd.)(Vujadinovič, 1993).

1.3. CILJ SISTEMA ATA ZVEZKOV

Cilj sistema ATA zvezkov je olajšati začasni brezcarinski uvoz blaga tako, da odpravi težave, na katere naletijo izvozniki:

- pri izpolnjevanju carinske deklaracije na nacionalnem obrazcu v času uvoza v vsako državo in
- pri zagotavljanju ustreznega sistema garancij za plačilo kakršnih koli carinskih dajatev in drugih uvoznih davščin, če blago iz kakršnega koli razloga ne bi bilo ponovno izvoženo v določenem roku.

Ta cilj je bil dosežen z izvajanjem naslednjih dveh ukrepov, in sicer z:

- uvedbo samega ATA zvezka, ki je mednarodni carinski dokument; uporablja se namesto nacionalne carinske deklaracije, ki je običajno potrebna za začasni brezcarinski uvoz blaga v katero koli državo;
- ustanovijo mednarodno veljavne verige garantov, v katero so vključena nacionalna garantna združenja (trgovinske ali gospodarske zbornice), upravlja pa jo IBCC (tako imenovana mednarodna jamstvena veriga IBCC/ATA).

Jamstvena združenja, ki so včlanjena v mednarodno jamstveno verigo IBCC/ATA, delujejo kot garanti nasproti svojim carinskim organom. Jamčijo za plačilo uvoznih dajatev in davkov za blago, začasno uvoženo v posamezno državo z ATA zvezkom, ki jih izda in zanje jamči tuje združenje, prav tako včlanjeno v verigo IBCC/ATA.

Te organizacije morajo imeti pooblastilo njihovih carinskih organov in tudi IBCC, ki odloča o njihovi včlanitvi v jamstveno verigo IBCC/ATA.

ATA zvezek se lahko poleg začasnega brezcarinskega uvoza blaga uporablja tudi za poenostavitve pri tranzitu blaga preko ene ali več držav ter namesto nacionalnega dokumenta za začasni izvoz v izhodiščni državi (ATA Carnet System, 2000).

1.4. PRAKTIČNE PREDNOSTI UPORABE SISTEMA ATA ZVEZKOV

Sistem ATA zvezkov nudi prednosti vsem udeležnim: carinskim organom, posameznikom, podjetjem in organizacijam, ki potrebujejo olajšave začasnega brezcarinskega uvoza, da bi svojim izdelkom omogočile izhod na tuje trge.

Z nadomestitvijo nacionalne carinske deklaracije, ki je običajno potrebna za začasni brezcarinski uvoz blaga v katero koli dano državo, ATA zvezek odpravi potrebo po carinskem dokumentu na vsaki mejni točki. To pomeni manj administrativnega dela za carinike in imetnike ATA zvezkov.

Ker je tako vse blago, ki ga spremlja ATA zvezek, uvoženo z mednarodnim jamstvom, ki ga nudijo jamstvena/izdajateljska združenja, ni treba, da glede jamstva v času začasnega uvoza ukrepata carina ali uvoznik. Z uporabo ATA zvezka tako odpade plačilo dodatnih garancij in varščine na meji vsake države začasnega uvoza.

Ker je ATA zvezek istočasno dokument o začasnem uvozu in dokazilo o carinskem jamstvu za začasni uvoz, znatno poenostavi in pospeši izvajanje formalnosti pri začasnem uvozu za imetnika ATA zvezka in tudi za carino: izpolniti ni treba nikakršnega nadaljnega carinskega dokumenta, prav tako pa ni treba zagotoviti kakršnega koli drugega jamstva ob prihodu na ozemlje začasnega uvoza.

Zelo pomembna prednost ATA zvezka je tudi, da je ATA zvezek veljaven eno leto. V tem obdobju ga njegov imetnik lahko uporablja in v tujino prepelje blago, uvoženo z ATA zvezkom, kolikokrat to želi, in sicer iz svoje domovine v eno ali več drugih držav, ki uporabljajo ATA sistem, pod pogojem, da ATA zvezek vsebuje primerno število notranjih listov, ki so potrebni za vsako potovanje. To je še posebej uporabno, če namerava imetnik ATA zvezka na eni poti začasno uvoziti blago v različne države (na primer, če želi trgovski zastopnik pokazati vzorce večjemu številu potencialnih kupcev v različnih državah).

Obstaja še veliko drugih primerov, v katerih se ATA zvezek izkaže kot prednost za imetnika.

Za carinske organe pomeni uporaba ATA zvezka manj administrativnega dela ter jamstvo za plačilo carinskih in uvoznih dajatev jamstvenega združenja, ki je pridruženo jamstveni verigi IBCC/ATA na ozemlju začasnega uvoza. Garancija je za vsak ATA zvezek avtomatična, tako da carini ni treba preverjati njene veljavnosti za vsak zvezek posebej.

Poleg tega sistem nima nobenega vpliva na državni dohodek, saj je blago, uvoženo z ATA zvezki, namenjeno ponovnemu izvozu in ne prepustitvi v prodajo v državi začasnega uvoza. Ta sistem "skrbi sam zase", tako se carinske in uvozne dajatve plačajo le, kadar imetnik ATA zvezka blaga ne uspe pravočasno ponovno izvoziti.

ATA zvezek je preprost carinski dokument, ki ga brez težav napiše imetnik, carina pa pregleda. ATA zvezek zagotavlja podjetjem preprost in hiter način potovanja v tujino s poslovnimi pripomočki. To prihrani čas in denar, kar je zelo pomemben dejavnik v mednarodni konkurenci (ATA Carnet System, 2000).

1.5. DRŽAVE, V KATERIH JE ATA SISTEM V VELJAVI

ATA sistem je trenutno v veljavi v/na naslednjih 58 državah/ozemljih:

Tabela 1: Države podpisnice ATA konvencije

Alžirija	Luksemburg
Andora	Madžarska
Avstralija	Makedonija
Avstrija	Malezija
Belgija	Malta
Bolgarija	Maroko
Ciper	Mauritius
Češka	Nemčija
Danska	Nizozemska
Estonija	Norveška
Finska	Nova Zelandija
Francija	Poljska
Gibraltar	Portugalska
Grčija	Romunija
Hongkong	Rusija
Hrvaška	Senegal
Indija	Singapur
Irska	Slonokoščena obala
Islandija	Slovaška
Italija	Slovenija
Izrael	Španija
Japonska	Šrilanka
Južna Koreja	Švedska
Južnoafriška republika	Švica
Kanada	Tajska
Kitajska	Tunizija
Latvija	Turčija
Libanon	Velika Britanija
Litva	Združene države Amerike

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

V preteklih 38 letih se je sistem ATA razširil z majhnega števila zahodnoevropskih držav na večino industrializiranega sveta, pri čemer število vključenih držav stalno narašča. Veliko število držav v Aziji (npr. Indonezija, Filipini, Vietnam) in v Latinski Ameriki (npr. Brazilija, Čile, Kolumbija, Mehika) je že precej blizu pristopu k ATA konvenciji.

V bližnji prihodnosti je tako predvideno širjenje uporabe sistema ATA zvezkov tudi v druge države. Vodstvo IBCC in WCO si aktivno in s skupnimi moči prizadevajo uresničiti ta cilj. Pravzaprav je dolžnost IBCC-ja zagotoviti olajšave ATA zvezka podjetjem in posameznikom v čim večjem številu držav.

1.6. GLAVNE KATEGORIJE BLAGA, ZA KATERE SE LAHKO UPORABLJAJO ATA ZVEZKI

ATA zvezke lahko uporabljajo mala in velika podjetja ter posamezniki predvsem za začasni uvoz:

- vrednih vzorcev ali reklamnega materiala,
- blaga za predstavitev in uporabo na sejnih in razstavah,
- profesionalne opreme,
- raziskovalne opreme,
- učnega materiala, itd.

Po podatkih gospodarskih zbornic, ki izvajajo ATA sistem, so najpogostejše kategorije blaga, ki se začasno uvažajo z ATA zvezki, naslednje:

Starine, strojna oprema, obdelovalni stroji, gostinska oprema, konzervirana hrana, obutev, igrače, računalniki, pisarniška oprema, transformatorji, električni generatorji, električna/elektronska in znanstvena oprema, kirurška in zobozdravstvena oprema, nakit in predmeti iz plemenitih kovin in dragih kamnov, "hi-fi", avdio-vizualna, fotografska in filmska oprema, laserji, glasbeni instrumenti in plošče, reklamno gradivo, letala, filmi, motorna vozila in dodatki, strojna oprema za dirkalne motorje, oprema za ogrevanje in razsvetljavo, kmetijski stroji, pohišstvo, lončena posoda, slike in druga umetniška dela, dežniki, dirkalni konji, kovčki, parfumi, gledališke premičnine in odrska oprema, koncertni in glasbeni instrumenti, usnjeni in športni izdelki, oblačila, jahte in čolni ter razstavne stojnice (ATA Carnet System, 2000).

Z ATA zvezkom ni dovoljeno uvoziti pokvarljivega in potrošnega blaga ter blaga namenjenega za predelavo, oplemenitenje ali popravilo. Skratka, začasni uvoz na osnovi ATA zvezka se uporablja le za blago, ki bo ponovno uvoženo v izhodiščno državo v nespremenjeni obliki in količini (Zaljetelj, 1996).

1.7. OPIS ATA ZVEZKA

ATA zvezek je sestavljen iz dveh nosilnih listov ter ustreznim številom različnih notranjih listov, odvisno od števila držav, skozi katere blago potuje oz. kamor je blago namenjeno:

- rumena lista sta namenjena za izhod ter ponovni uvoz v Slovenijo;
- bela lista za vstop ter ponovni izvoz iz končne države;
- modra lista pa za tranzitiranje države.

Vsak notranji list je sestavljen iz dveh delov, pri čemer zgornji (talon) ostane v sklopu ATA zvezka, spodnji (kupon) pa zadržijo carinski organi države skozi katero blago potuje.

ATA zvezek je potrebno predložiti carinskim organom pri prehodu vseh meja. Pri vračilu blaga je treba upoštevati roke, ki jih določi posamezni carinski urad znotraj enoletnega roka veljavnosti ATA zvezka. Blago lahko vstopi in izstopi iz države na različnih mejnih prehodih.

ATA zvezke, ki se ne bodo več uporabljali ali ki jim je že potekel rok veljavnosti, je treba z vsemi notranjimi listi vrniti zbornici, ki je ATA zvezek izdala.

Vsi listi ATA zvezka vsebujejo uradno serijsko številko, datum veljavnosti in navedbo organa, ki je ATA zvezek izdal. Pri prvem začasnem izvozu iz države carinski organi izpolnijo in potrdijo razdelek na naslovni platnici, s čimer odprejo ATA zvezek za nadaljno uporabo. Talone v celoti izpolnijo carinski organi vsake posamezne države in hkrati določijo rok za ponovni izvoz/uvoz v okviru enoletnega roka veljavnosti. Vsi taloni se hranijo v ATA zvezku ter se kasneje uporabljajo kot dokaz za tuje garantne organizacije ob regulaciji. Vsi kuponi so razdeljeni na tri dele, od katerih enega izpolni imetnik sam, drugega izdajatelj in tretjega carinski organi. Kupone zadržijo ustrezni carinski organi kot dokaz o carinskem postopku.

Tabela 2: Sestavine ATA zvezka

	Obrazci	Uporaba
1.	Zelena naslovnna platnica	Vsebuje uradno serijsko številko, organ ki izdaja ATA zvezek, datum veljavnosti in datum izdaje, žig in podpis pooblaščenega podpisnika združenja - izdajatelja itd. Na hrbtni strani je glavni seznam blaga (zaporedna številka, trgovski naziv blaga, število kosov, teža, vrednost, država izvora).
2.	Rumeni izhodni list je sestavljen iz dveh delov:	Izhodni list izpolni in potrdi carina ob izstopu iz države.
	- Izhodni talon	Hrani se v ATA zvezku, skupaj z drugimi taloni znotraj platnic.
	- Izhodni kupon	Izhodni kupon je ločljiv in ga zadrži carina kot dokazilo o začasnem izvozu blaga.
3.	Beli vstopni list je sestavljen je iz dveh delov:	Vstopni list izpolni in potrdi tuja carina ob vstopu v državo začasnega uvoza. Potrebuje se za vsako posamezno tujo državo, ki jo imetnik ATA zvezka namerava obiskati.
	- Vstopni talon	Hrani se v ATA zvezku skupaj z drugimi taloni znotraj zelenih platnic.
	- Vstopni kupon	Vstopni kupon zadrži tuja carina ob vstopu v državo kot dokaz, da je blago začasno uvoženo.
4.	Beli list za ponovni izvoz je sestavljen iz dveh delov:	List za ponovni izvoz izpolni in potrdi tuja carina pri izstopu blaga iz države. Potrebuje se za vsako državo, ki jo namerava obiskati imetnik ATA zvezka.
	- Talon ponovnega izvoza	Hrani se skupaj z drugimi taloni znotraj platnic.
	- Kupon za ponovni izvoz	Kupon za ponovni izvoz zadrži tuja carina ob ponovnem izvozu blaga iz države.
5.	Dva modra tranzitna lista sta sestavljena iz dveh delov:	Tranzitna lista izpolni in potrdi tuja carina ob vstopu in izstopu iz tranzitne države. Namenjena sta zgolj za tranzitiranje države.
	- Tranzitni talon	Kot vsi drugi taloni se bosta hranila v ATA zvezku.
	- Tranzitni kupon	Tranzitni kupon zadrži tuja carina ob vstopu in ob odhodu iz tranzitne države.
6.	Rumeni list za ponovni uvozu je sestavljen iz dveh delov:	Talon ponovnega uvoza izpolni in potrdi carina države začasnega izvoza, ko se blago vrne v državo.
	- Talon ponovnega uvoza	Hrani se v ATA zvezku znotraj zelenih platnic.
	- Kupon za ponovni uvoz	Kupon za ponovni uvoz zadrži carina v državi začasnega izvoza.
7.	Zelena zadnja platnica	Platnica, ki je zadnji sestavni del ATA zvezka, vsebuje nekatere bistvene opombe glede izpolnjevanja in poslovanja z ATA zvezki.

Vir: ATA Carnet System, 2000.

ATA zvezki so tiskani v angleškem in francoskem jeziku, lahko pa poleg tega še v tretjem jeziku. Slovenski ATA zvezki so napisani tudi v slovenščini. Velikost ATA zvezka je 396 x 210 mm (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000). Vzorec ATA zvezka je priložen na koncu diplomskega dela v prilogi.

2. KONVENCIJA O ZAČASNEM UVOZU

Mednarodna konvencija o začasnem uvozu (MKZU) je bila sprejeta 26.6.1990 v Carigradu, zato se imenuje tudi Istanbulska konvencija. Državni zbor Republike Slovenije je zakon o ratifikaciji Konvencije o začasnem uvozu sprejel 29.8.2000, v Sloveniji pa je začel veljati 16.9.2000. Nastala je na podlagi prepričanja, da lahko enotne določbe za začasni uvoz bistveno koristijo mednarodni menjavi ter zagotovijo visoko stopnjo poenostavitve in usklajenosti carinskih postopkov, kar je eden osnovnih ciljev Sveta za carinsko sodelovanje. Sprejetje enotnega mednarodnega akta, ki povezuje vse sedanje konvencije o začasnem uvozu, olajša dostop do mednarodnih določb, ki urejajo začasni uvoz, ter učinkovito prispevajo k razvoju mednarodne trgovine in drugih mednarodnih menjav.

Upravni odbor, katerega članice so pogodbenice konvencije, proučuje izvajanje konvencije, vse ukrepe za zagotovitev enotnosti njene razlage in uporabe ter vse predlagane spremembe. Upravni odbor tudi odloča o vključitvi novih prilog k tej konvenciji (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

2.1. PODROČJA UPORABE KONVENCIJE

Vsaka država podpisnica konvencije ob pristopu h konvenciji posebej navede priloge, ki jih sprejema, pri čemer je treba nujno sprejeti Prilogo A in najmanj še eno drugo prilogo. ATA konvencija velja nedoločen čas, vendar jo lahko vsaka pogodbenica odpove kadar koli, prav tako lahko umakne ali sprejme eno ali več prilog.

Začasni uvoz se odobri s popolno pogojno oprostitvijo plačila uvoznih dajatev in brez ukrepov trgovinske politike, uvoznih omejitev ali prepovedi za naslednje vrste blaga, opredeljene v Prilogah od B.1 do D ali z delno oprostitvijo plačila uvoznih dajatev (Priloga E).

Priloga A opredeljuje pojme, določa področja uporabe, garancije in izdajo dokumentov za začasni uvoz ter zakonsko ureditev dokumentov za začasni uvoz.

Priloga B.1

Začasni uvoz blaga za predstavitve ali uporabo na razstavah, sejnih, srečanjih ali podobnih prireditvah

Po Prilogi B.1 se lahko začasno uvaža blago za razstavljanje z gradivom; blago za uporabo za predstavitev tujih izdelkov; oprema za snemanje in podobno. Količina blaga mora ustrezati namenu uvoza, carinski organi morajo dobiti zagotovilo, da

bodo izpolnjeni pogoji iz Konvencije. Blaga ni dovoljeno posojati, dajati v najem, odstopiti proti plačilu ali odstraniti s prizorišča prireditve. Rok za ponovni izvoz je najmanj 6 mesecev. Če je blago namenjeno za prikaz ali uporabo na kasnejši prireditvi, lahko carinski organi rok podaljšajo pod pogojem, da se blago ponovno izvozi v roku enega leta. Brez plačila uvoznih dajatev ter brez prepovedi in omejitev se lahko v prosti promet: majhni vzorci blaga ; blago, ki se ob prikazu porabi ali uniči; blago manjše vrednosti; tiskovine, brezplačno razdeljeni prospekti; obrazci; spisi in zapisniki za uporabo na mednarodnih konferencah.

Priloga B.2

Začasni uvoz strokovne opreme

Po Prilogi B.2 se lahko uvozi strokovno opremo in dele za popravilo opreme. Kot strokovna oprema se šteje: oprema za dopisnike in dopisništva, kinematografska oprema in druga oprema, ki jo osebe, ki začasno prihajajo, potrebujejo za opravljanje določene naloge. Oprema se lahko uvozi, če jo uvozi oseba, katere last je in ki ima sedež ali stalno prebivališče v tujini. Rok za ponovni izvoz je najmanj 12 mesecev.

Priloga B.3

Začasni uvoz zabojnikov, palet embalaže, vzorcev in drugega blaga v zvezi s komercialnimi posli

V skladu s Prilogo B.3 se lahko embalaža uvaža napolnjena in ponovno izvozi prazna ali pa se uvaža prazna in ponovno izvaža napolnjena, enako tudi zabojniki. Embalažo lahko ponovno izvozi samo oseba, ki ima dovoljenje za začasni uvoz. V Sloveniji je za zabojnike, palete in embalažo potrebno vložiti carinsko listino in predložiti jamstvo. Rok za ponovni izvoz navedenega blaga je najmanj 6 mesecev.

Priloga B.4

Začasni uvoz blaga v zvezi s proizvodnjo

Po Prilogi B.4 se lahko uvažajo: matrice, klišeji, kalupi, skice, načrti, modeli; merilni in kontrolni instrumenti, instrumenti za merjenje, posebno orodje in nadomestna proizvodjalna sredstva. Za uvoz morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji: blago mora ostati v lasti osebe s sedežem v tujini in mora biti namenjeno osebi s sedežem v Sloveniji; celotna proizvodnja ali del proizvodnje, ki izhaja iz uporabe uvoženega blaga, mora biti izvožena. Rok ponovnega izvoza za blago je najmanj 12 mesecev. Da bi se lahko začasno uvozila nadomestna proizvodjalna sredstva, mora dobavitelj, ki zamuja pri dobavi ali popravilu blaga, dati nadomestna proizvodjalna sredstva brezplačno. Rok za ponovni izvoz je najmanj 6 mesecev.

Priloga B.5

Začasni uvoz za izobraževalne, znanstvene in kulturne namene

Po Prilogi B.5 se lahko uvozijo: modeli, instrumenti, aparati, stroji za znanstvene raziskave, izobraževanje ali poklicno usposabljanje in nadomestni deli. Lahko se uvaža tudi gradivo za razvedrilo pomorščakov za kulturne, izobraževalne, rekreacijske in druge dejavnosti mornarjev na morju na tuji ladji. Oprema in deli opreme morajo biti last osebe s sedežem v tujini, uvaža jo lahko pooblaščenca

ustanova v primernih količinah. Blago se ne sme uporabljati v komercialne namene. Po slovenskih carinskih predpisih se za blago opravijo običajne formalnosti za začasni uvoz. Ponovni izvoz mora biti izveden v roku najmanj 12 mesecev.

Priloga B.6

Začasni uvoz osebnih predmetov potnikov in blaga za športne namene

Po prilogi B.6 se lahko uvažajo novi ali rabljeni predmeti za osebne potrebe potnikov, ki začasno prihajajo v Slovenijo zaradi športa, obiska, posla in podobnega razloga, pod pogojem, da v Sloveniji nimajo običajnega bivališča. Med ostale predmete, ki se lahko uvažajo, spadajo: atletska oprema, oprema za zimske športe in druga oprema za različne športne prireditve oziroma namene.

Priloga B.7

Začasni uvoz turističnega propagandnega gradiva

Po Prilogi B.7 se lahko uvozi turistično propagandno gradivo kulturnih, verskih, turističnih, športnih in strokovnih prireditvah. carinski organi odobrijo uvoz prospektov, knjig, revij, fotografij, zemljevidov, letopisov, vozni redov, telefonskih imenikov, sejmskih katalogov in vzorčnih izdelkov domače obrti zanemarljive vrednosti brez plačila uvoznih dajatev. Pisno gradivo mora biti namenjeno brezplačni razdelitvi in ne sme vsebovati več kot 25% komercialnih oglasov. Rok za ponovni izvoz turističnega propagandnega gradiva je najmanj 12 mesecev.

Priloga B.8

Začasni uvoz v obmejnem prometu

Po prilogi B.8 se lahko začasno uvozijo osebni predmeti, ki jih prebivalci obmejnega območja nosijo s seboj, predmeti za gospodinjstvo, ki jih uvažajo zaradi popravila, proizvodnje ali predelave, oprema za delo na zemlji v obmejnem območju in oprema v lasti uradnih organov, ki nudijo nujno pomoč (gašenje požarov, poplave). Blago mora biti v lasti osebe, ki ga uvažata. Oprema mora biti uporabljena za izjemanje kmetijskih ali gozdarskih del (oranje, natovarjanje lesa). Za blago ni treba vložiti carinske listine in ne jamstva.

Priloga B.9

Začasni uvoz za človekoljubne namene

Priloga B.9 omogoča uvoz medicinske, kirurške in laboratorijske opreme, vozil, odej, šotorov, montažnih hiš in drugega blaga, ki se brezplačno razdeli kot pomoč žrtvam naravnih in drugih nesreč. Blago mora biti v lasti osebe s sedežem v tujini. Biolnišnice in druge ustanove lahko opremo uporabljajo zaradi izrednega položaja, v katerem so se znašle. Pomoč se mora razdeljevati osebam, ki so jim to odobrili pristojni organi. Za blago praviloma ni treba predložiti carinske listine in jamstva. Ponovni izvoz mora biti izveden v roku najmanj 12 mesecev.

Priloga C

Začasni uvoz prevoznih sredstev

Priloga C vsebuje pogoje za začasni uvoz prevoznih sredstev za komercialno in zasebno uporabo ter nadomestne dele. Kot prevozna sredstva se štejejo plovila, zrakoplovi, cestna in železniška vozila ter njihovi priklopniki. Gorivo se lahko uvaža brez plačila uvoznih dajatev, če se nahaja v tovarniško vgrajenih rezervoarjih. Prevozna sredstva morajo biti registrirana v tujini in na ime osebe, ki ima sedež ali stalno bivališče v tujini. Prevozna sredstva lahko uporabljajo osebe, ki so jih uvozile in delujejo v tujini. V Sloveniji je za uvoz treba vložiti carinski dokument in jamstvo. Prevozna sredstva za komercialno uporabo morajo biti ponovno izvožena po končanih prevoznih dejavnostih. Prevozna sredstva za zasebno uporabo lahko, s prekinitvami ali brez, ostanejo na carinskem območju šest mesecev v dvanajstmesečnem obdobju.

Priloga D

Začasni uvoz živali

Priloga D omogoča začasni uvoz živali katerekoli vrste za dresuro, šolanje, vzrejo, veterinarsko oskrbo, tekmovanje in za ostale namene. Živali morajo biti v lasti osebe s sedežem ali prebivališčem v tujini. Dovoljen je začasni uvoz vprežnih živali in živali zaradi paše ali sezonske selitve na obmejno območje. Vprežne živali in živali za pašo ali sezonsko selitev se lahko uvažajo brez predložitve carinskih listin in jamstva. Rok za ponovni izvoz živali je najmanj eno leto.

Priloga E

Začasni uvoz z delno oprostitvijo plačila uvoznih dajatev

Po Prilogi E se lahko uvozi blago, ki ne izpolnjuje pogojev za začasni uvoz s popolno oprostitvijo plačila uvoznih dajatev po drugih Prilogah, ter blago, ki v Prilogah ni navedeno. Blago mora biti v lasti osebe s sedežem ali prebivališčem v tujini (Javornik, 2001; Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

2.2. UPORABA KONVENCIJE V SLOVENIJI

S pristopom Slovenije k Istanbulski konvenciji so prenehale veljati naslednje konvencije ter se nadomestile z novimi Prilogami:

Priloga A nadomešča Carinsko konvencijo o zvezku ATA za začasni uvoz blaga, Bruselj, 1961.

Priloga B.1 nadomešča Carinsko konvencijo o olajšavah pri uvozu blaga za razstave ali uporabo na razstavah, sejnih, kongresih in podobnih prireditvah, Bruselj, 1961.

Priloga B.2 nadomešča Carinsko konvencijo o začasnem uvozu strokovne opreme, Bruselj, 1961.

Priloga B.3 nadomešča naslednje konvencije in določbe:

- Evropsko konvencijo o carinskem postopku s paletami, ki se uporabljajo v mednarodnem prevozu, Ženeva, 1960;
- Carinsko konvencijo o začasnem uvozu embalaže, Bruselj, 1960;
- Nekateri člani Carinske konvencije o kontejnerjih, Ženeva, 1972 in
- Nekateri člani Mednarodne konvencije o olajševanju uvoza trgovskih vzorcev in reklamnega materiala, Ženeva, 1952.

Priloga B.5 nadomešča:

- Carinsko konvencijo o materialu za razvedrilo pomorščakov, Bruselj, 1964;
- Carinsko konvencijo o začasnem uvozu znanstvene opreme, Bruselj, 1968 ter
- Carinsko konvencijo o začasnem uvozu učnega materiala, Bruselj, 1970.

Priloga B.6 nadomešča določila nekaterih členov Konvencije o carinskih olajšavah za potovanja, New York 1954.

Priloga B7 nadomešča Konvencijo o carinskih olajšavah v turizmu, z dodatnim protokolom, ki se nanaša na uvoz reklamne turistične dokumentacije in materiala, New York 1954.

Priloga C nadomešča:

- Carinsko konvencijo o začasnem uvozu privatnih cestnih vozil, New York, 1954;
- Carinsko konvencijo o začasnem uvozu komercialnih cestnih vozil, Ženeva, 1956 in
- Carinsko konvencijo o začasnem uvozu izletniških plovil in letal za zasebno uporabo, Ženeva, 1956.

Istanbulska konvencija za področje Slovenije na novo ureja Priloge B.4, B.8, B.9, D in E (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

Besedilo konvencije je enako za vse podpisnice, vendar imajo možnost, da dajo pri posameznih členih pridržek na določeno rešitev. Slovenija je to možnost pri nekaterih členih izkoristila. Čeprav konvencija to omogoča, tako v Sloveniji ni mogoče:

- uporabljati ATA zvezka za poštni promet (Priloga A);
- uvoziti zabojnikov, palete in embalaže, ne da bi se vložila carinska listina in jamstvo (Priloga B.3);
- uvoziti znanstvene opreme in pedagoškega materiala, ne da bi se vložila carinska listina in jamstvo (Priloga B.5);
- v nekaterih primerih uvoziti cestnih motornih vozil za komercialno in zasebno rabo, ne da bi se vložila carinska listina in jamstvo (Priloga C);
- v celoti uveljaviti delne oprostitve plačila uvoznih dajatev: uveljaviti je mogoče le delno oprostitve plačila uvoznih dajatev, ne pa tudi oprostitve plačila za ostale davščine, ki se plačujejo ob uvozu (Priloga E).

S pristopom Slovenije k Istanbulski konvenciji je prenehalo članstvo Slovenije v prej omenjenih konvencijah, ureditev v Prilogah h Konvenciji pa pomeni poenostavitev in usklajitev carinskih postopkov začasnega uvoza ter novo ureditev postopkov začasnega uvoza za omenjena področja. Za uporabnike je pomembno to, da

nekoliko liberalizira in razširja uporabo ATA zvezkov zlasti še na področjih, ki jih na novo ureja (Interno gradivo GZS, 2000).

2.3. UKREPI, KI JIH JE POTREBNO SPREJETI ZA ZAČETEK VELJAVNOSTI SISTEMA ATA ZVEZKOV

Izvajanje sistema ATA predvsem pomeni, da mora vlada podpisati in ratificirati ATA konvencijo in/ali Istanbulsko konvencijo ter eno ali več drugih, konvencije "Profesionalna oprema", "Vzorci z vrednostjo" ter "Sejmi in razstave" (oziroma razne anekse k Istanbulski konvenciji, ki ustrezajo tem raznim konvencijam). O tem je treba obvestiti Svetovno carinsko organizacijo (WCO).

Vlada mora prav tako imenovati nacionalno združenje gospodarskih zbornic oziroma glavno zbornico, da deluje kot jamstveno in izdajateljsko telo za ATA zvezke. Lokalne zbornice imajo lahko tudi pravico izdajati ATA zvezke v skladu z jamstvom in odgovornostjo garantne zbornice. O teh dogovorih moramo obvestiti vodstvo IBCC.

Pogoji odobritve jamstvenih zbornic s strani carinskih organov so prepuščeni preudarku vsake pogodbene stranke, tako da ATA konvencija ne vsebuje nikakršnih določil, ki bi še posebej zadevala zagotovitev poročila s strani jamstvenih združenj nasproti njihovim carinskim organom. Ta zadeva je pravzaprav prepuščena domačim zakonom in predpisom vsake pogodbene stranke.

Kot pogoj odobritve mnogih pogodbenih strank od jamstvenega združenja zahteva, da zagotovi poročilo, običajno v obliki garantnega pisma banke ali zavarovalnice.

Vlada mora postaviti pravila, ki se morajo upoštevati pri vodenju sistema ATA v tistih točkah, ki jih ATA konvencija prepušča suvereni presoji vsake pogodbene stranke (na primer (ne)uporaba ATA zvezkov v poštnem prometu, za pošiljke brez spremstva, v tranzitnih operacijah, ipd.).

2.4. POGOJI ZA ČLANSTVO V MEDNARODNI JAMSTVENI VERIGI IBCC/ATA

Jamstveno organizacijo formalno sicer imenujejo carinski organi, vendar jo mora, preden je pooblaščen za obravnavanje ATA zvezkov, kot članico mednarodne jamstvene verige IBCC/ATA sprejeti tudi Upravni odbor IBCC.

Preden ga sprejme Upravni odbor IBCC, mora jamstveni organ:

1. vodstvu IBCC poslati kopijo pisma svojih carinskih organov, ki ta organ potrjujejo kot jamstveno/izdajateljsko združenje za ATA zvezke in - če je relevantno - prevod v enega od dveh uradnih jezikov IBCC, tj. angleški ali francoski jezik;
2. vodstvu IBCC potrditi sprejem obveznosti, ki se nanašajo na delovanje sistema ATA, s podpisom in vrnitvijo IBCC:

- kopijo t.i. Medzborničnega protokola, ki ga je sprejel IBCC za organizacijo mednarodnega jamstvenega sistema ATA zvezkov in za naložitev obveznosti vseh jamstvenih organov v verigi;
 - kopijo izjave o sistemu ATA, ki jo je prav tako sprejel IBCC;
3. mednarodnemu sedežu IBCC poslati overjeni prevod pisma ustreznih organov, ki pooblaščajo jamstveno združenje za sprejem oziroma nakazilo vseh zneskov, ki so povezani z delovanjem ATA sistema;
 4. nuditi vse potrebne informacije o pravilih, ki jih postavlja nacionalna uprava v tistih točkah, ki jih konvencija prepušča suvereni odločitvi vsake pogodbene stranke (npr. sprejetje ATA zvezkov za tranzitne operacije, poštni promet in vzorce brez spremstva);
 5. oskrbeti IBCC z jamstvi, ki jih le-ta zahteva o njegovi sposobnosti, da v celoti in pravilno prevzame obveznosti, naložene garantom dajatev in davkov, ki so povezani z blagom, uvoženim z ATA zvezkom;
 6. poslati kopijo jamstvene listine, ki jo zahteva IBCC, z namenom, da jamstveno verigo IBCC/ATA oskrbi z najvišjo stopnjo finančne varnosti;
 7. priskrbeti celo vrsto praktičnih podrobnosti, ki zadevajo jamstveno združenje: ime osebe, ki je odgovorna za upravljanje ATA sistema, poštni naslov, telefonsko številko, številko telefaksa, številko teleksa, telegrafski naslov, naslov banke in številko računa v primeru plačil, povezanih z delovanjem ATA sistema;
 8. na svoje stroške tudi natisniti zalogo ATA zvezkov v skladu s standardnim vzorcem, ki ga preskrbi vodstvo IBCC. Vzorec ATA zvezka je natisnjen tudi kot Priloga k ATA konvenciji.
 9. Prodajno ceno ATA zvezkov v vsaki državi svobodno določa jamstveno združenje. Kljub temu pa mora vključevati znesek upravne pristojbine, ki jo je treba vsako leto nakazati IBCC za delovanje ATA sistema.

Prodajna cena, ki jo običajno zaračunajo jamstvena združenja za ATA zvezek, temelji na vrednosti blaga, vrsti in številu predmetov, ki jih ATA zvezek pokriva ter na številu držav, ki naj bi jih imetnik zvezka obiskal in/ali številu potovanj, na katera naj bi se imetnik zvezka odpravil. Vključuje lahko tudi stroške zavarovanja za znesek zahtevanega jamstva (ATA Carnet System, 2000).

3. UPORABA ATA ZVEZKOV

Pri ATA zvezkih je pomembno »načelo proste izbire«, v skladu s katerim lahko vsaka pravna ali fizična oseba sama izbira, ali bo uporabljala sistem ATA zvezkov ali ne. V določenih državah podpisnicah te konvencije so za posamezne oblike poslov začasnega uvoza carinski procesi še bolj enostavni oz. se ne zahteva nikakršnih garancij za plačilo carinskih in uvoznih dajatev. Če ima določena država različne olajšave, predvidene na osnovi bilateralnih oz. multilateralnih sporazumov, se lahko pravne ali fizične osebe prosto odločajo, kateri sistem začasnega uvoza bodo uporabili (Vujadinovič, 1993, str.10).

3.1. PRIDOBITEV ATA ZVEZKA

Postopek za pridobitev ATA zvezka je precej enostaven. V Sloveniji je pooblaščen izdajatelj in garant ATA zvezkov Gospodarska zbornica Slovenije.

Pri nakupu ATA zvezka dobi vlagatelj poleg samega obrazca ATA zvezek še obrazec prošnje za izdajo ATA zvezka ter navodila za izpolnjevanje. Kot pri vseh carinskih dokumentih je tudi te treba izpolniti pravilno in v celoti. Cena kompleta ATA zvezka brez tranzitnih listov je 9.000,00 SIT, vsak posamezen list stane 800,00 SIT, nosilni list pa 1.500,00 SIT.

Vlagatelj mora izpolniti prošnjo za izdajo ATA zvezka, ki vsebuje naslednje podatke:

- vlagatelj in naslov;
- EMŠO, davčna številka, matična številka;
- telefon, faks in kontaktna oseba;
- ime in naslov pooblaščenca;
- navedba držav (tudi tranzitnih), za katere se ATA zvezek izdaja;
- predvidena uporaba blaga;
- vrednost v ATA zvezku navedenega blaga v tuji valuti in v SIT;
- trgovski naziv blaga, število kosov, teža ali količina ter
- žig in podpis vlagatelja.

Vlagatelj mora podpisati tudi izjavo o obveznostih vlagatelja na hrbtni strani prošnje, s katero se obvezuje:

- da bo v ATA zvezku navedeno blago v roku, ki ga določi carinarnica, ponovno izvozil in da bo ATA zvezek v predpisanem roku vrnil GZS;
- da bo v primeru, da bi blago ostalo v tujini, uvozno in izvozno ocarinil;
- da bo poskrbel, da se pri vsakem prestopu meje v ATA zvezek vnesejo ustrezne carinske zabeleške;
- da bo upošteval vse carinske in administrativne predpise držav, skozi katere bo blago potovalo;
- da bo ATA zvezek uporabljal le on sam ali pooblaščenca oseba;
- da bo po izdaji ATA zvezka vse morebitne spremembe in dopolnitve vnesla le Gospodarska zbornica Slovenije;
- da bo zavarovalnici povrnil vse morebitne stroške (carinske in druge uvozne dajatve, kazni, pristojbine itd.), ki bi jih pokrila, in poravnal druge obveznosti, ki bi nastale zaradi ATA zvezka po verigi garantov za poslovanje z ATA zvezki;
- da bo na zahtevo zavarovalnice vplačal dodatno premijo, ki jo bo določila oz. izpolnil dodatne pogoje.

Vlagatelj mora plačati zavarovalno premijo, ki se določi na podlagi vrednosti blaga, ki je navedena v ATA zvezku. V Sloveniji je treba plačati 0,315 %. Če vrednost blaga presega določen znesek (trenutno je meja 15.000.000,00 SIT), je za potrditev treba pridobiti soglasje zavarovalnice. Le-to je običajno pogojeno s kargo zavarovanjem blaga za celotno relacijo potovanja v obe smeri ter predložitvijo bianco menice in menične izjave. Na podlagi ustreznih dokumentov izdajateljska zbornica izda ATA zvezek (Interno gradivo GZS, 2001).

3.2. IZDAJA ATA ZVEZKOV V SLOVENIJI

V Sloveniji ATA zvezke izdaja in zanje jamči Gospodarska zbornica Slovenije (GZS). GZS je član mednarodne verige za izdajanje in garancijo ATA zvezkov IBCC pri Mednarodni trgovinski zbornici v Parizu (ICC).

Na podlagi pogodbe med Republiško Carinsko upravo Republike Slovenije (CURS) in GZS z dne 23.2.1993 je GZS pooblaščen za izdajanje ATA zvezkov osebam z območja Republike Slovenije ter za izdajanje garancij za poslovanje v sistemu ATA zvezkov, kar pomeni, da je GZS po eni strani odgovorna drugim članicam IBCC za morebitno obveznost plačila uvoznih dajatev za blago, na katerega se nanaša ATA zvezek, ki ga je izdala GZS (urejanje nerazbremenjenih domačih ATA zvezkov), po drugi strani pa je odgovorna slovenskim carinskim organom za plačilo uvoznih dajatev za blago, ki je bilo začasno uvoženo na osnovi ATA zvezkov, katere je izdala druga članica IBCC (urejanje nerazbremenjenih tujih ATA zvezkov).

Del pristojnosti je centralna GZS prenesla tudi na 11 območnih zbornic:

- Centralna GZS (oddelek za trgovinske listine) je pooblaščen za izdajanje ATA zvezkov ter za organiziranje in izvajanje vseh aktivnosti v zvezi z obveznostmi GZS po ATA konvenciji in drugih predpisih.
- Območne zbornice so pooblaščen le za izdajanje ATA zvezkov osebam, ki živijo oz. imajo sedež na območju območne zbornice, v skladu z navodili oddelka za trgovinske listine.

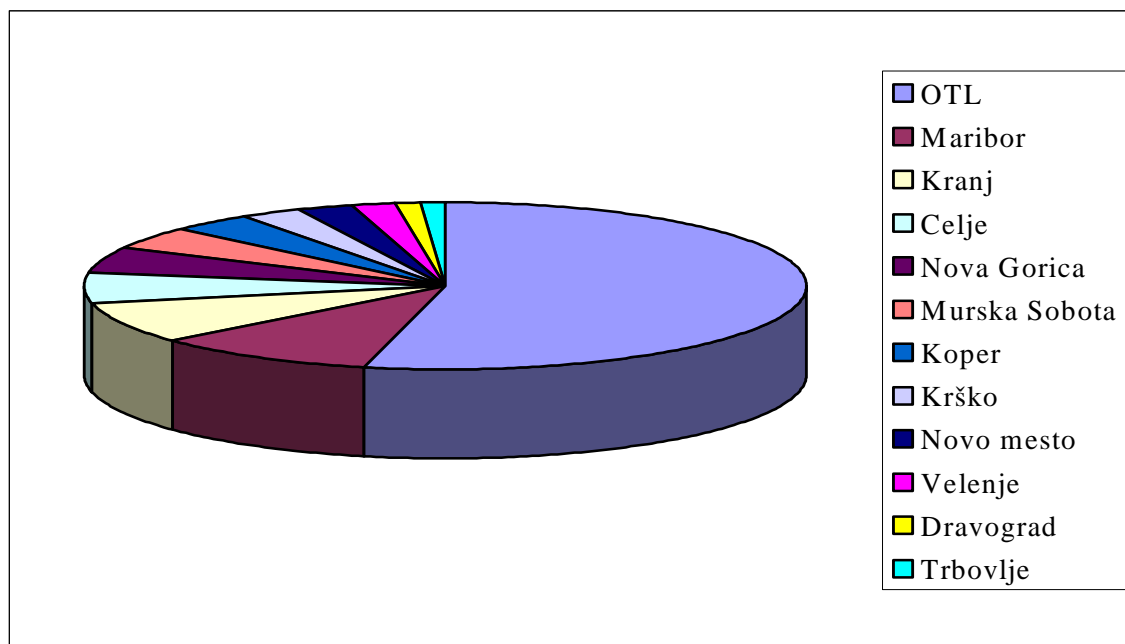
Oddelek za trgovinske listine je v okviru svojih pooblastil odgovoren za spoštovanje pravil za izdajanje ATA zvezkov in za sodelovanje s carinskimi organi Republike Slovenije, tujimi gospodarskimi zbornicami, organi Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu, zavarovalnico kot garantom in drugimi (Interno gradivo GZS, 1993).

Tabela 3: Število ATA zvezkov, izdanih v območnih zbornicah in v oddelku za trgovinske listine v letu 2000

Zap. št.	Kraj izdaje ATA zvezka	Št. izdanih ATA zvezkov
1.	Maribor	307
2.	Kranj	250
3.	Celje	178
4.	Nova Gorica	156
5.	Murska Sobota	131
6.	Koper	117
7.	Krško	80
8.	Novo mesto	77
9.	Velenje	61
10.	Dravograd	36
11.	Trbovlje	32
SKUPAJ	Območe zbornice	1.425
SKUPAJ	Oddelek za trgovinske listine	1.641
SKUPAJ	Območne zbornice in oddelek za trgovinske listine	3.066

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

Slika 1: Deleži izdanih ATA zvezkov v letu 2000 v oddelku za trgovinske listine in v območnih zbornicah

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

3.3. POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI UPORABNIKI ATA ZVEZKOV

Blaga, ki je uvoženo z ATA zvezkom, ni dovoljeno prodajati. Tako blago mora imetnik ponovno izvoziti med obdobjem začasnega uvoza, ki ga odobri tuja carina ob vstopu. Obdobje, ki je določeno za ponovni izvoz blaga, ne sme prekoračiti obdobja veljavnosti ustreznega ATA zvezka, z namenom, da zagotovi veljavnost jamstva za uvozne dajatve in druge zneske za celotno obdobje začasnega uvoza ali tranzita.

Imetnik ATA zvezka mora upoštevati pogoje, ki določajo uporabo ATA zvezka, in se držati carinskih predpisov države, v katero je blago uvoženo. Držati se mora pravilnega carinskega pregleda ob vstopu in izstopu iz vsake države, ki jo je obiskal; drugače lahko pride do uvedbe plačila carinskih dajatev in davkov.

V interesu imetnika ATA zvezka je, da vedno zagotovi - vztraja, če je potrebno -, da na carini ob vsakem vstopu in izstopu pravilno procesirajo notranje liste ATA zvezka.

Imetnik je jamstvenemu združenju odgovoren za vse stroške, ki bi si jih nakopala zbornica pri izpolnjevanju svojih obveznosti kot garant.

Če blago, ki je bilo uvoženo z ATA zvezkom, ni ponovno izvoženo, ker je bilo uničeno, izgubljeno ali ukradeno, postane samodejno podvrženo plačilu carinskih dajatev ali pristojbin. Podobna situacija bi lahko nastala, če bi bil uničen, izgubljen ali ukraden sam ATA zvezek. V tem primeru mora lastnik ATA zvezka o dogodku nemudoma obvestiti lokalno policijo in/ali carino ter od njih dobiti spremno izjavo.

Ko je bil ATA zvezek uporabljen oziroma mu poteče veljavnost, ga je treba nemudoma vrniti izdajateljski zbornici, da ga le-ta lahko kontrolira in odplača obveznosti. Če pogoji, ki veljajo za ATA zvezek, iz kakršnega koli razloga niso upoštevani, ga je treba regularizirati pri tuji carini. Ta proces se lahko precej zavleče in tako vpliva na trenutek, v katerem se jamstvo lahko ukine. Plačilo carinskih dajatev in davkov mora nazadnje povrniti imetnik ATA zvezka (ATA Carnet System, 2000).

3.4. KONČANJE ZAČASNEGA IZVOZA

Začasni uvoz se običajno konča s ponovnim izvozom blaga, v eni ali več pošiljkah. Obstajajo pa tudi druge možnosti končanja začasnega uvoza.

Kadar to upravičujejo okoliščine in dovoljuje notranja zakonodaja, se sme začasni uvoz končati s sprostitevjo v prosti promet v skladu s pogoji in formalnostmi, ki veljajo za tovrstne primere.

Kadar je blago hudo poškodovano se začasni uvoz lahko konča:

- s plačilom uvoznih dajatev, ki jih je treba plačati v trenutku predložitve blaga carinskim organom;
- s prepustitvijo pristojnim organom na območju začasnega uvoza brez plačila uvoznih dajatev;

- z uničenjem pod uradnim nadzorom na stroške prizadetih oseb.

Začasni uvoz se lahko konča tudi, če imetnik blaga carinskim organom dokaže, da je blago uničeno ali popolnoma izgubljeno zaradi nesreče ali višje sile. Tudi v tem primeru je imetnik oproščen plačila uvoznih dajatev (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

3.5. PODALJŠANJE VELJAVNOSTI ATA ZVEZKOV

Podaljšanje veljavnosti ATA zvezkov glede na določila ATA konvencije ni dovoljeno. Rok za ponovni izvoz blaga, uvoženega z ATA zvezkom, nikakor ne sme presegati obdobja veljavnosti ATA zvezka, ki je vedno eno leto.

Možna rešitev, kadar blago iz kakršnega koli razloga ostane v tujini dlje, je odobritev nadomestitve pretečenega ATA zvezka z novim. S tem se imetniku ATA zvezka prihrani postopek ponovnega izvoza blaga s carinskimi deklaracijami. Pogoje, pod katerimi je taka nadomestitev odobrena, določijo carinski organi vsake posamezne države (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

Nadomestni ATA zvezek mora biti popolnoma identičen prvotnemu ATA zvezku. Izda se po enakem postopku, toda pod drugo serijsko številko ter z novim datumom izdaje in veljavnosti. Imetnik mora domačim in tujim carinskim organom predložiti oba ATA zvezka. Če odobrijo podaljšanje začasnega izvoza/uvoza, istočasno zaključijo star ATA zvezek in »odprejo« novega, ki ponovno velja eno leto (Interno gradivo GZS, 2000).

3.6. PRIMER ZAČASNEGA IZVOZA, UVOZA IN TRANZIT BLAGA Z UPORABO ATA ZVEZKA

Slovensko podjetje namerava začasno izvoziti sejemske eksponate za predstavitev na mednarodnem sejmu v Švici. Blago je navedeno na zadnjih straneh ATA zvezka v glavnem seznamu pod zaporednimi številkami od 1 do 23. Skupna vrednost blaga je 1.000.000,00 SIT. Blago bo potovalo v Švico preko Italije in se vračalo preko Avstrije.

ATA zvezek bo sestavljen iz notranjih listov v zaporedju:

- nosilni list,
- izhodni list,
- dva tranzitna lista,
- vstopni list,
- list za ponovni izvoz,
- dva tranzitna lista in
- list za ponovni uvoz.

Po ceniku storitev Gospodarske zbornice Slovenije z dne 1.11.2001 znašajo skupni stroški ATA zvezka v tem primeru 15.350,00 SIT, od tega je 12.200,00 SIT cena

obrazca ATA zvezek in njegova potrditev, 3.150,00 SIT pa znaša zavarovalna premija (0,315 % x 1.000.000,00 SIT).

Imetnik ATA zvezka oziroma njegov pooblaščenec bo na mejnem prehodu slovenskim carinskim organom predložil ATA zvezek in omogočil pregled blaga. Imetnik in carinski organ bosta izpolnila ustrezne rubrike na izhodnem listu. Istočasno mora carinski organ potrditi ustrezno rubriko na nosilnem listu in s tem »odpreti« ATA zvezek za nadaljno uporabo. Carinski organ zadrži spodnji del izhodnega lista (kupon), zgornji del (talon) pa ostane v sklopu ATA zvezka. Naslednja carina bo italijanska, ki potrdi naslednja dva tranzitna lista in zadrži kupon prvega. Drugega dokončno potrdi italijanska carina na mejnem prehodu s Švico in zadrži kupon. Ker je Švica končna država, švicarski carinski organi potrdijo vstopni list in zadržijo kupon.

Pri potrditvi talonov morajo slovenski, italijanski, švicarski in avstrijski carinski organi določiti roke, v katerih mora blago zapustiti posamezno državo oz. se vrniti v Slovenijo. Roke določijo glede na vrsto blaga in namen začasnega uvoza in so lahko enaki ali krajši od roka veljavnosti ATA zvezka.

Imetnik lahko isti ATA zvezek uporablja večkrat, tako da ATA zvezku doda ustrezne notranje liste. Isti ATA zvezek se lahko uporablja le za vedno isto blago in za vse države podpisnice ATA konvencije.

Po končani udeležbi na sejmu se mora blago z ATA zvezkom vrniti v državo začasnega izvoza v nespremenjeni količini in obliki. Izjemoma se lahko blago v tujini proda, celotna količina blaga ali le del.

Blago se lahko vrne v Slovenijo po kateri koli poti (skozi katere koli države), le da ATA zvezek vsebuje ustrezno število listov. Če se blago vrača skozi Avstrijo, bo talon ponovnega izvoza potrdila švicarska carina, tranzitna lista avstrijska carina ter talon ponovnega uvoza slovenski carinski organi.

Pri prodaji celotnega blaga ATA zvezek potrdijo le švicarski in slovenski carinski organi. V Švici kupec plača uvozno carino in druge dajatve (uvozna carinska deklaracija), kar tuji carinski organi zabeležijo na talonu ponovnega izvoza. V Sloveniji pa mora imetnik ATA zvezka, ki je v tem primeru izvoznik blaga, blago izvozno ocariniti (izvozna carinska deklaracija), kar slovenski carinski organi zabeležijo na talonu ponovnega uvoza.

Pri delni prodaji blaga mora prav tako kupec v tujini kupljeno blago uvozno ocariniti, kar tuji carinski organi zabeležijo v ATA zvezku na talonu ponovnega izvoza, kjer zabeležijo tudi, katero blago zapušča državo (zaporedne št. na glavnem seznamu blaga, npr.: 1-13, 15,16, 20-23). Tranzitna talona potrdijo avstrijski carinski organi po enakem postopku kot v smeri proti Švici, le da zabeležijo, katere pozicije blaga se vračajo. Na slovenski carini je potrebno blago še izvozno ocariniti, kar carinski organi zabeležijo v ATA zvezek ter hkrati v talon ponovnega uvoza vpišejo zaporedne pozicije blaga, ki so se vrstile v Slovenijo.

Ko imetnik ATA zvezka ne namerava več uporabljati oz. mu je potekel rok veljavnosti, ga mora vrniti izdajatelju - GZS. Pravilno uporabljeni vrnjeni ATA zvezki

se evidentirajo in hranijo v arhivu GZS za morebitne kasnejše regulacije kot dokaz, da se je blago, navedeno v ATA zvezkih, vrnilo v Slovenijo oz. pri dokončnem izvozu, da so bile plačane vse dajatve do tuje in naše države.

3.7. ŠTEVILO IZDANIH TUJIH IN SLOVENSКИH ATA ZVEZKOV

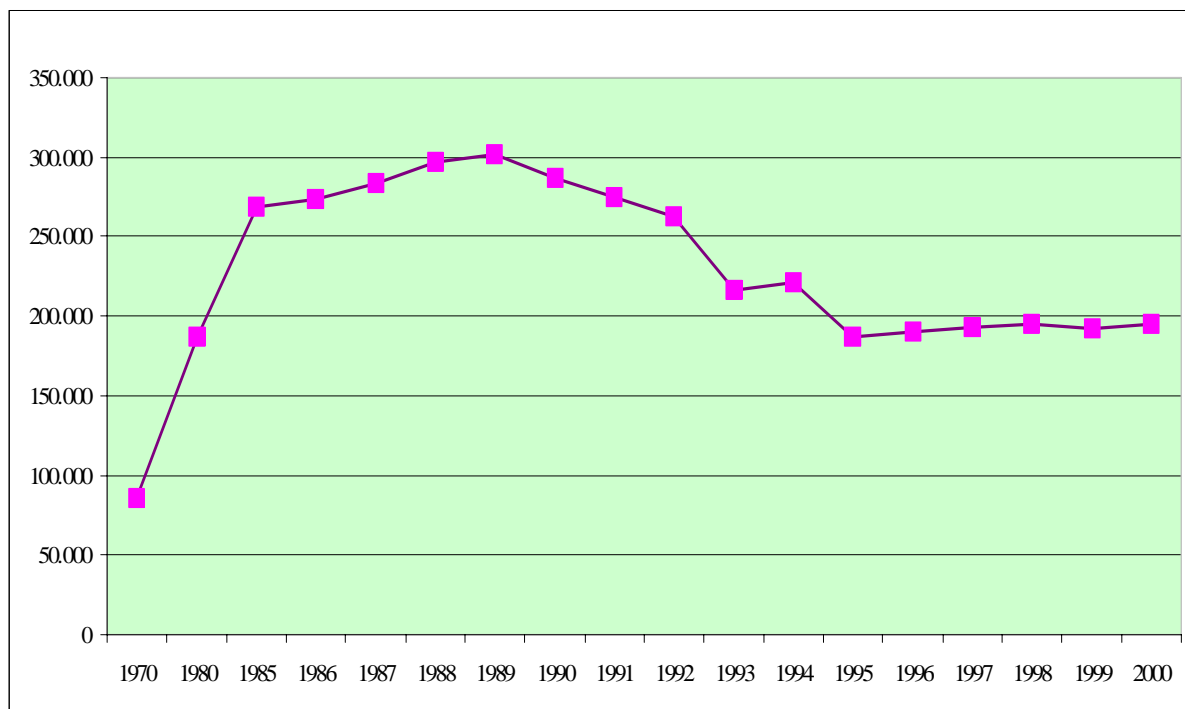
Praktične prednosti in uspeh uporabe sistema ATA zvezkov se jasno odražajo v naraščajočem številu držav, ki se pridružujejo sistemu, v številu izdanih ATA zvezkov ter tudi v vrednosti blaga, začasno uvoženega z ATA zvezki.

Tabela 4: Število izdanih ATA zvezkov v svetovnem merilu in skupna vrednost začasno izvoženega blaga v letih od 1970 do 2000

LETO	ŠTEVILO IZDANIH ATA ZVEZKOV	SKUPNA VREDNOST BLAGA (V MILIJONIH USD)
1970	85.840	381
1980	186.911	3.648
1985	268.076	4.707
1986	273.483	7.028
1987	283.624	7.299
1988	296.403	9.594
1989	301.467	10.603
1990	286.437	12.590
1991	274.157	11.320
1992	262.753	14.870
1993	216.672	9.750
1994	220.832	10.580
1995	186.807	9.774
1996	189.917	11.175
1997	193.131	11.200
1998	194.986	11.800
1999	192.524	11.314
2000	194.849	11.946
SKUPAJ	4.108.869	169.579

Vir: Mednarodna trgovinska zbornica, 2001.

Slika 2: Število izdanih ATA zvezkov v svetovnem merilu v letih od 1970 do 2000

Vir: Mednarodna trgovinska zbornica, 2001.

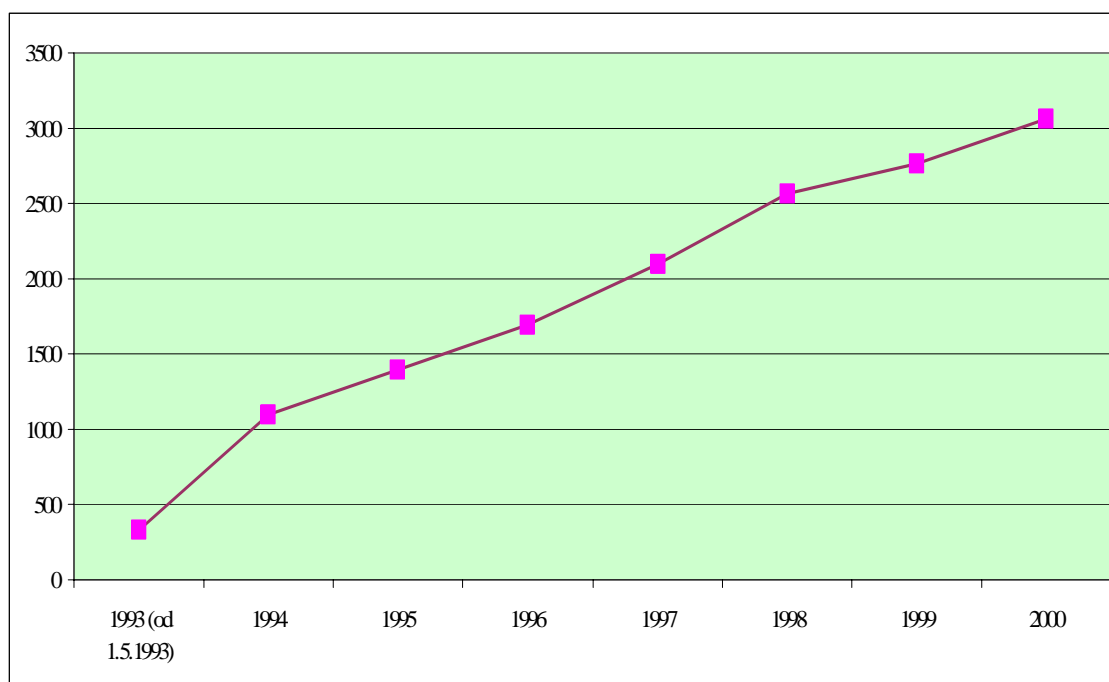
Iz zgornjega grafa je razvidno naraščanje števila izdanih ATA zvezkov v svetovnem merilu. Upad krivulje se ujema z nastankom Evropske unije, saj je z možnostjo prostega pretoka blaga znotraj držav EU izginila potreba po kakršnih koli carinskih dokumentih in tako tudi uporabi ATA zvezkov. Nato se je rast ustalila in pričakovati je mogoče enakomerno naraščanje tudi v prihodnosti.

Tabela 5: Število izdanih slovenskih ATA zvezkov in skupna vrednost začasno izvoženega blaga v letih od 1970 do 2000

LETO	ŠTEVILO IZDANIH ATA ZVEZKOV	SKUPNA VREDNOST BLAGA (V MILIJONIH USD)
1993 (od 1.5.1993)	325	3,201.486
1994	1.093	14,472.896
1995	1.390	17,781.668
1996	1.691	20,260.882
1997	2.094	25,145.390
1998	2.566	25,190.373
1999	2.767	26,124.402
2000	3.066	26,300.617
SKUPAJ	14.992	158,477.714

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

Slika 3: Število izdanih slovenskih ATA zvezkov v letih od 1970 do 2000

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

V Sloveniji število izdanih ATA zvezkov od začetka izdajanja neprestano narašča. Enakomerno naraščanje se pričakuje vse do vključitve Slovenije v Evropsko unijo. Takrat je predvideno precejšnje zmanjšanje, saj je približno 50% izdanih ATA zvezkov namenjenih v države EU. Za Slovenijo je zelo pomembno tudi tržišče držav bivše SFRJ. Predvideva se vključitev teh držav v sistem ATA zvezkov, s tem pa tudi povečanje števila izdanih ATA zvezkov.

Tabela 6: Deleži izdanih slovenskih ATA zvezkov in deleži vrednosti blaga, navedenega v ATA zvezkih v svetovnem merilu v letih od 1994 do 2000

LETO	DELEŽI IZDANIH ATA ZVEZKOV V SVETOVNEM MERILU (v %)	DELEŽI VREDNOSTI BLAGA NAVEDENEGA V ATA ZVEZKIH V SVETOVNEM MERILU (v %)
1994	0,49	0,14
1995	0,74	0,18
1996	0,89	0,18
1997	1,08	0,22
1998	1,32	0,21
1999	1,44	0,23
2000	1,57	0,22

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

Iz zgornje tabele je razvidno, da tako delež izdanih ATA zvezkov kot tudi delež vrednosti blaga, navedenega v ATA zvezkih, v svetovnem merilu le počasi narašča ter da so deleži izdanih ATA zvezkov višji kot deleži vrednosti blaga. Leta 2000 je bila Slovenija po številu izdanih ATA zvezkov med vsemi državami podpisnicami konvencije na šestnajstem (16) mestu, medtem ko bi se po vrednosti blaga navedenega v ATA zvezkih uvrstila na precej nižje mesto. V letu 2000 število izdanih slovenski ATA zvezkov predstavlja 1,57 % delež med vsemi izdanimi ATA zvezki, skupna vrednost blaga, navedenega v ATA zvezkih, pa le 0,22 % (Mednarodna trgovinska zbornica, 2001).

4. DELOVANJE ATA SISTEMA V PRAKSI

V vsaki od 58 držav/ozemelj podpisnic ATA konvencije zagotovijo izdajo in jamstvo ATA zvezka jamstvena združenja, ki so člani mednarodne verige carinskega jamstva. Verigo je v ta namen ustanovil Mednarodni urad trgovinskih zbornic (IBCC) Mednarodne gospodarske zbornice (ICC). V vsaki državi je lahko le eno jamstveno združenje. Jamstvena združenja izdajo ATA zvezke. Pravico do izdaje pa lahko prenesejo tudi na lokalne zbornice.

Gospodarske zbornice so še posebej primerne za izvajanje jamstvene in izdajateljske funkcije za ATA zvezke iz naslednjih razlogov:

- Zbornice obstajajo v vseh državah sveta in povezuje jih dolgoletno sodelovanje, ki temelji na duhu solidarnosti in vzajemnega zaupanja.
- Zbornice imajo izšolano osebje, ki je dobro podkovano v kompleksnosti carinskih postopkov in uživa zaupanje carinskih uprav. Osebje zbornice je torej sposobno voditi pogajanja s carino, ko se pojavijo zahtevki za plačilo dajatev za ATA zvezke ali ko se pojavijo spori zaradi nepravilnosti pri ATA zvezkih.
- Zbornice obstajajo v vseh glavnih mestih vključenih držav. Poslovnežem zelo ustreza, da dobijo ATA zvezek iz zbornice, ki je najbližje njihovim uradom (ATA Carnet System, 2000).

Vsak jamstveni organ, pridružen verigi IBCC/ATA, jamči, da bo v primeru, da se blago, uvoženo s tujim ATA zvezkom, ponovno ne izvozi iz države v obdobju, ki ga določi carinski urad začasnega uvoza (čas veljavnosti ATA zvezka je omejen na eno leto), svojim carinskim organom plačalo vse uvozne dajatve in davke, ki jih je treba plačati za to blago. Skupna vsota, ki naj bi jo jamstveno združenje plačalo svojim carinskim organom, ne sme preseči vsote uvoznih dajatev za več kot deset odstotkov (Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu, 2000).

Garant, ki je plačal te zneske v državi začasnega uvoza, bo to vsoto dobil povrnjeno od ustrezne jamstvene organizacije, to je od pridruženega člana verige IBCC v državi izdaje ATA zvezka. Posledično bo to jamstveno združenje zahtevalo plačilo od podjetja ali osebe, kateremu oziroma kateri je bil ATA zvezek prvotno izdan. Imetniki ATA zvezka so potemtakem dolžni jamstvenim združenjem v celoti povrniti stroške kakršnih koli plačil, ki bi jih le-ta prevzela nase zaradi neupoštevanja pogojev, ki so bili naloženi imetniku ATA zvezka.

Poroštvo velja v celotnem jamstvenem obdobju za morebitne obveznosti, to pomeni za najmanj 33 mesecev od datuma izdaje ATA zvezka. Triintridesetmesečno jamstveno obdobje je pomembno, ker je to obdobje, v katerem je odgovorna sama jamstvena zbornica. To zajema 12-mesečno obdobje veljavnosti zvezka, poleg tega nadaljnjih 12 mesecev, ko morajo - v skladu z ATA konvencijo – prispeti kakršni koli zahtevki v zvezi z zvezkom, ter dodatnih 9 mesecev za razrešitev zahtevkov.

Jamstvo, ki ga zagotavljajo jamstvena združenja, poteče, ko je ATA zvezek brezpogojno odplačan oziroma ko ni vloženega nikakršnega zahtevka za plačilo zoper jamstveno združenje v času enega leta od datuma poteka veljavnosti ATA zvezka (to je dve leti od datuma izdaje).

Če ATA zvezek ob ponovnem izvozu ni pravilno razdolžen in pride do jamstvenega zahtevka, lahko carinski organi v državi začasnega uvoza omenjeni zahtevki pošljejo nacionalnemu jamstvenemu združenju, takoj ko postane očitno, da pogoji, ki veljajo za začasni brezcarinski uvoz blaga z ATA zvezkom, niso bili izpolnjeni. Iz praktičnih razlogov pa carinski organi omenjene zahtevke običajno pošljejo po datumu poteka veljavnosti ATA zvezka. Kateri koli zahtevki, ki ga carinski organi naslovijo na jamstveno združenje, pa mora biti vložen v letu dni od datuma poteka veljavnosti ATA zvezka.

Ob zahtevku za plačilo, ki ga carinski organi vložijo zaradi neopravljenega odplačila ATA zvezka, ima jamstveno združenje na voljo šestmesečni rok od datuma vloge zahtevka za predložitev ustreznih dokazov o ponovnem izvozu blaga.

Če tak dokaz ni predložen v tem roku, mora jamstvena organizacija nemudoma položiti oziroma začasno plačati dolžni znesek. Če dokaz o ponovnem izvozu še vedno ni predložen po nadaljnjih treh mesecih, postane polog oziroma plačilo končno veljavno.

Carinski organi države začasnega uvoza izpolnijo talon in kupon o ponovnem izvozu, kar pomeni dokaz o ponovnem izvozu. Če ponovni izvoz ni tako potrjen, lahko carinski organi države uvoza sprejmejo drugi pisni dokaz, da je bilo blago ponovno izvoženo (na primer potrdilo o uvozu, ki ga izdajo drugi carinski organi, potrdilo o ponovnem uvozu v začetno državo, potrdilo carinskih organov, da je blago na ozemlju države začasnega izvoza). Načeloma mora zahtevki za plačilo, ki ga vložijo carinski organi, spremljati obvestilo o višini uvoznih dajatev in davkov. ATA zvezki so večinoma hitro regularizirani in nazadnje ni potrebno nikakršno plačilo.

Jamstvena združenja morajo zadevnim tujim jamstvenim združenjem čim prej posredovati zneske, ki jih od njih zahtevajo njihovi carinski organi, da jim omogočijo predložitev dokaza o ponovnem izvozu blaga v roku oziroma da izpodbijejo veljavnost zahtevanih zneskov.

Ob plačilu dolžnih zneskov carinskim organom morajo biti med jamstvenimi združenji izplačana povračila prej omenjenih zneskov v roku dveh mesecev po prejetju dokazila o plačilu (potrdilo o plačilu carine).

Ker zbornica prevzame odgovornost za ATA zvezke, ki jih izda, mora od prosilca dobiti podpisano izjavo, da se bo držal pravil ATA konvencije in da bo povrnil kakršne koli dajatve, na katere se lahko sklicuje nacionalna jamstvena organizacija in ki jih leta plača v njegovem imenu ustrezni nacionalni jamstveni organizaciji v tuji državi. Ta obveza s strani prosilca mora biti zavarovana s poroštvo.

V praksi obstaja več načinov pridobitve takega poroštva, na primer:

- od prosilcev se zahteva, da zagotovijo poroštvo (npr. zavarovanje pred škodo, bančno jamstvo ali gotovinski polog), da podprejo zgoraj omenjeno obvezo;
- izdajateljska zbornica lahko poskrbi tudi za splošno zavarovalno kritje zoper tveganja, ki so povezana z izdajo ATA zvezkov;
- lahko se uporabi tudi kombinacija obeh sistemov.

V jamstveni verigi IBCC/ATA nacionalna jamstvena združenja v raznih soudeleženi državah med seboj sodelujejo, da bi delovala v korist drugega. Ta učinkoviti in preprosti postopek vsakodnevno izvajajo jamstvene gospodarske zbornice v 58 državah, kjer je ATA sistem v veljavi.

Izvajanje strogo nadzoruje in preverja vodstvo IBCC z namenom, da zagotovi nemoteno vsakodnevno delovanje sistema med različnimi jamstvenimi zbornicami. To vključuje zagotovitev, da vsako jamstveno združenje redno izpolnjuje svoje finančne obveznosti do ustreznih jamstvenih organizacij v drugih državah, v katerih velja ATA sistem.

To verigo odgovornosti podpira množica sporazumov o zavarovanju; veriga deluje v skladu z osnovnimi pogodbenimi pravili, ki jih je postavil IBCC v obliki Protokola IBCC in izjave o sistemu ATA, ki ju dopolnjujejo razna navodila in smernice IBCC. Jamstvene gospodarske zbornice morajo sprejeti vse obveznosti, ki izhajajo iz Protokola IBCC in izjave o sistemu ATA, preden postanejo podpisnice ATA konvencije (ATA Carnet System, 2000).

Poslovni procesi v zvezi z ATA zvezki so v nadaljevanju prikazani v obliki diagramov.

Splošne opombe k diagramom:

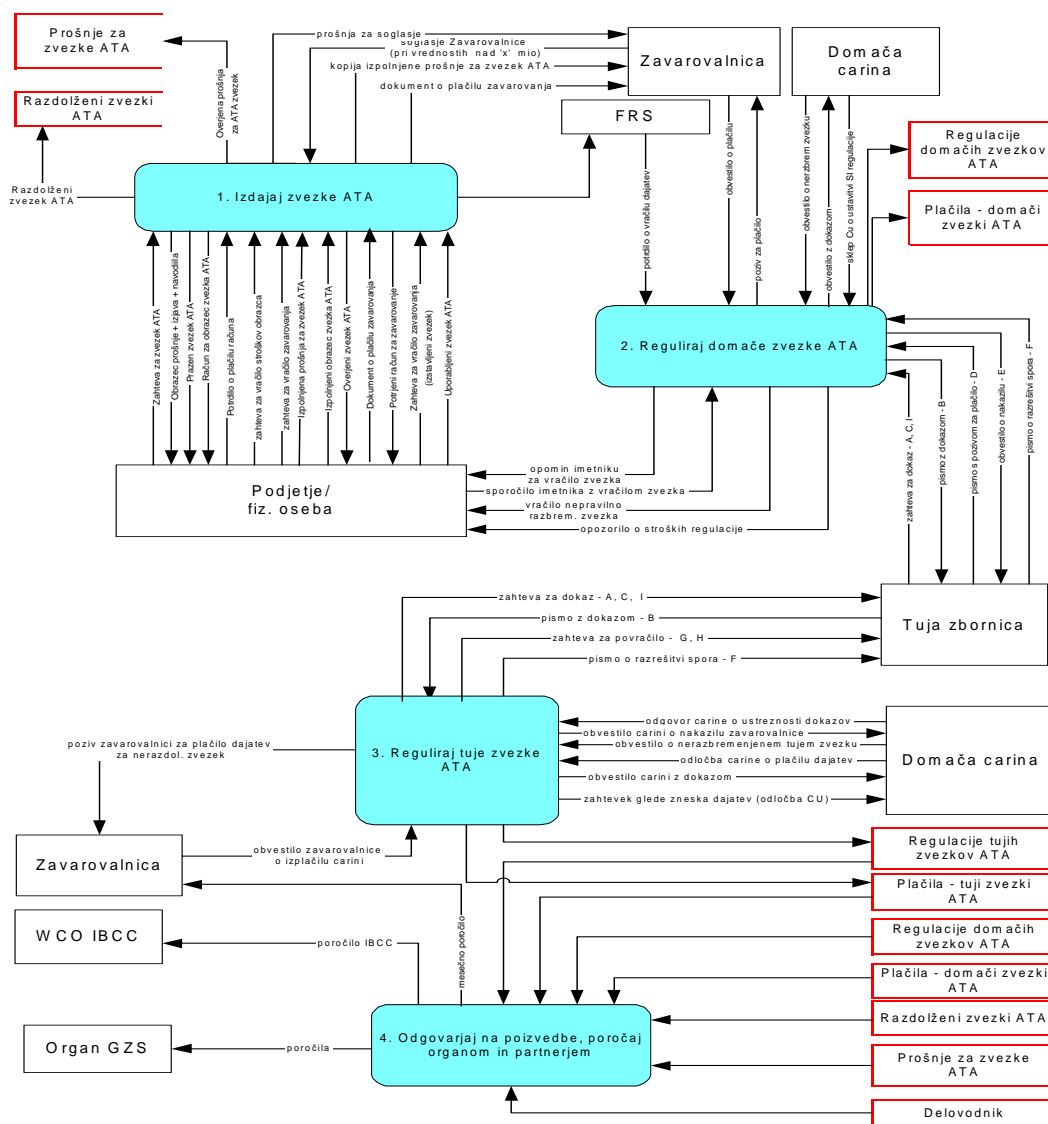
- zaobljeni pravokotniki označujejo procese, na katere se postopoma razčlenjuje funkcija poslovanja z ATA zvezki;
- puščice z nazivi označujejo tokove podatkov (dokumentov), ki tečejo v ali iz procesov;
- neobarvani pravokotniki pomenijo objekte (institucije) zunaj poslovnega področja;
- odprti neobarvani pravokotniki označujejo skladišča podatkov znotraj obravnavanega poslovnega področja. Proces v le-ta odlagajo predelane tokove podatkov oz. jih iz njih črpajo za nadaljno predelavo (Interno gradivo gospodarske zbornice Slovenije, 2000).

V naslednjem diagramu so prikazani vsi glavni poslovni procesi v verigi IBCC/ATA za domače in tuje ATA zvezke. Pregledni diagram prikazuje osnovno členitev procesov glede poslovanja z ATA zvezki na naslednje funkcije (Interno gradivo GZS, 2000):

- izdaja ATA zvezkov,
- regulacije slovenskih ATA zvezkov,
- regulacije tujih ATA zvezkov,
- odgovarjanje na poizvedbe, poročanje organom in partnerjem.

Posamezni procesi so podrobneje razloženi v nadaljevanju.

Diagram 1: Pregledni diagram vseh poslovnih procesov v zvezi z ATA zvezki

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

4.1. UREJANJE NERAZBREMENJENIH ATA ZVEZKOV

Urejanje nerazbremenjenih ATA zvezkov poteka preko standardiziranih pisem, ki jih uporabljajo vse zbornice pri reševanju carinskih zahtevkov. V postopku ne nastopijo vedno vse oblike standardiziranih pisem, prav tako se uporablja tudi različno število drugih dokumentov, odvisno od posameznega primera. V najenostavnejših postopkih pa se uporabljajo pisma »A«, »B« in »F«.

Tabela 7: Vrste standardiziranih pisem

Zap. št.	Oznaka pisma	Opis pisma
1.	Pismo "A"	Zahteva za dokaz, ki se posreduje zbornici izdajateljici zvezka
2.	Pismo "B"	Pismo z dokazom za tuje jamstveno združenje
3.	Pismo "C"	Opomin glede zahteve za dokaz
4.	Pismo "D"	Pismo s pozivom tuji zbornici, naj plača dajatve, ki jih zahteva njena carinska uprava
5.	Pismo "E"	Obvestilo o nakazilu sredstev tuji zbornici
6.	Pismo "Fa"	Pismo o razrešitvi spora
7.	Pismo "Fb"	Pismo o razrešitvi spora po plačilu carinskih dajatev ali regulacijske pristojbine
8.	Pismo "G"	Zahteva za povračilo s strani tuje zbornice
9.	Pismo "H"	Opomin glede zahteve za povračilo s strani tuje zbornice
10.	Pismo "I"	Zadnji opomin za predložitev dokaza

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 1993.

4.2. UREJANJE NERAZBREMENJENIH SLOVENSkih ATA ZVEZKOV

Če carinski organi katere koli izmed držav, skozi katero potuje blago s slovenskim ATA zvezkom, nimajo dokaza, da je blago zapustilo državo v določenem roku, tuja zbornica Gospodarski zbornici Slovenije kot garantu pošlje zahtevek za regulacijo – pismo "A". Če GZS tuji zbornici v roku treh mesecev od datuma prejema pisma "A" ne pošlje ustreznih dokazov, tuja zbornica pošlje opomin – pismo "C". Če še v roku šestih mesecev od datuma prejema pisma "A" tuji zbornici ne pošlje ustreznih dokazov, mora tuji zbornici plačati carino in druge dajatve za blago navedeno v ATA zvezku. Iz pravilno razdolženega arhiviranega ATA zvezka je razvidno, da je bilo blago ponovno uvoženo v Slovenijo oz., pri dokončnem izvozu, da so bile plačane vse dajatve do naše in tuje države. Overjene kopije dokazov je treba poslati tuji zbornici s pismom "B". Kot dokaz zadošča ustrezen talon ponovnega izvoza, tranzitni talon, talon ponovnega uvoza, carinska deklaracija ali potrdilo carine. Če poslane dokaze tuja carina spozna kot zadostne, tuja zbornica pošlje GZS obvestilo o zaključku regulacije - pismo "Fa". Po konvenciji ATA ima vsaka država podpisnica pravico zaračunavati stroške regulacije. V tem primeru je kljub ustreznim dokazom

potrebno plačilo. Zahtevki za plačilo je pismo "D". GZS ima sklenjeno pogodbo z Zavarovalnico Triglav d.d. Kadar tuja zbornica zahteva plačilo, celotno dokumentacijo za regulacijo ATA zvezka posreduje Zavarovalnici Triglav d.d., ki nakaže zahtevani znesek tuji zbornici. Ta znesek nato izterja od imetnika ATA zvezka. Po prejetju plačila tuja zbornica pošlje GZS obvestilo o zaključku regulacije - pismo "Fb".

Če blago z ATA zvezkom potuje skozi več držav (kot v opisanem primeru), lahko GZS dobi več zahtevkov za regulacijo istega ATA zvezka, v našem primeru od italijanske, švicarske in avstrijske zbornice. Pri plačilu uvozne carine pa se le-ta praviloma plača le enkrat. S pismom "Fa" ali "Fb" je regulacija ATA zvezka zaključena.

Posledica naraščajočega števila izdanih slovenskih in tujih ATA zvezkov je tudi vedno večje število regulacij. V spodnji tabeli navajam podatke o regulacijah slovenskih ATA zvezkov za nekaj preteklih let.

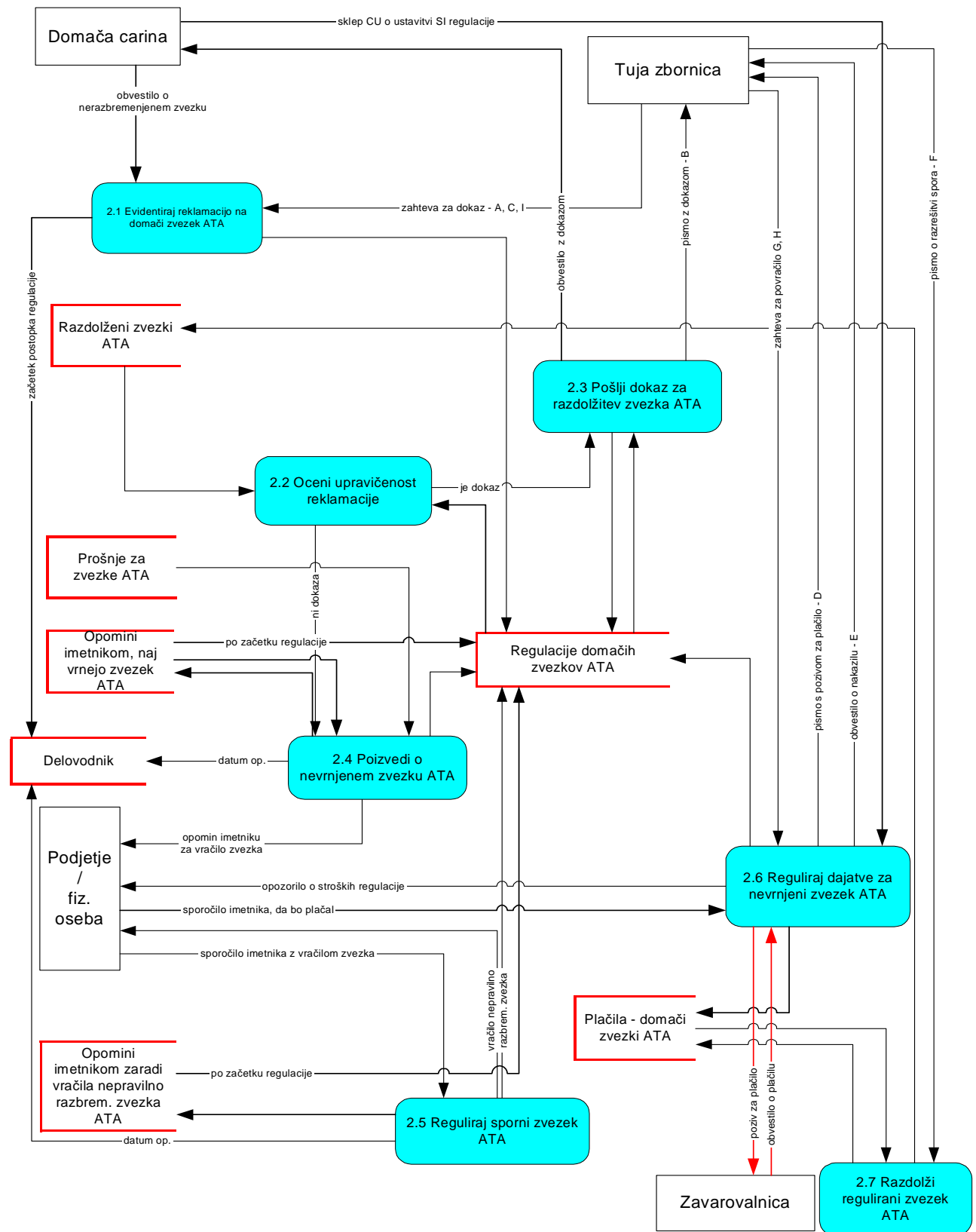
Tabela 8: Število regulacij slovenskih ATA zvezkov v letih od 1997 do 2000

Št. regulacij / Leto	1997	1998	1999	2000
Regulacije slovenskih ATA zvezkov	78	115	146	120
Regulacije s plačilom carine in ostalih dajatev ali stroškov regulacije	34	22	40	51
Uspešno zaključene regulacije brez kakršnegakoli plačila	44	93	106	69

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

Celoten postopek regulacij slovenskih ATA zvezkov je prikazan v naslednjem diagramu.

Diagram 2: Model regulacij slovenskih ATA zvezkov

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

4.3. UREJANJE NERAZBREMENJENIH TUJIH ATA ZVEZKOV

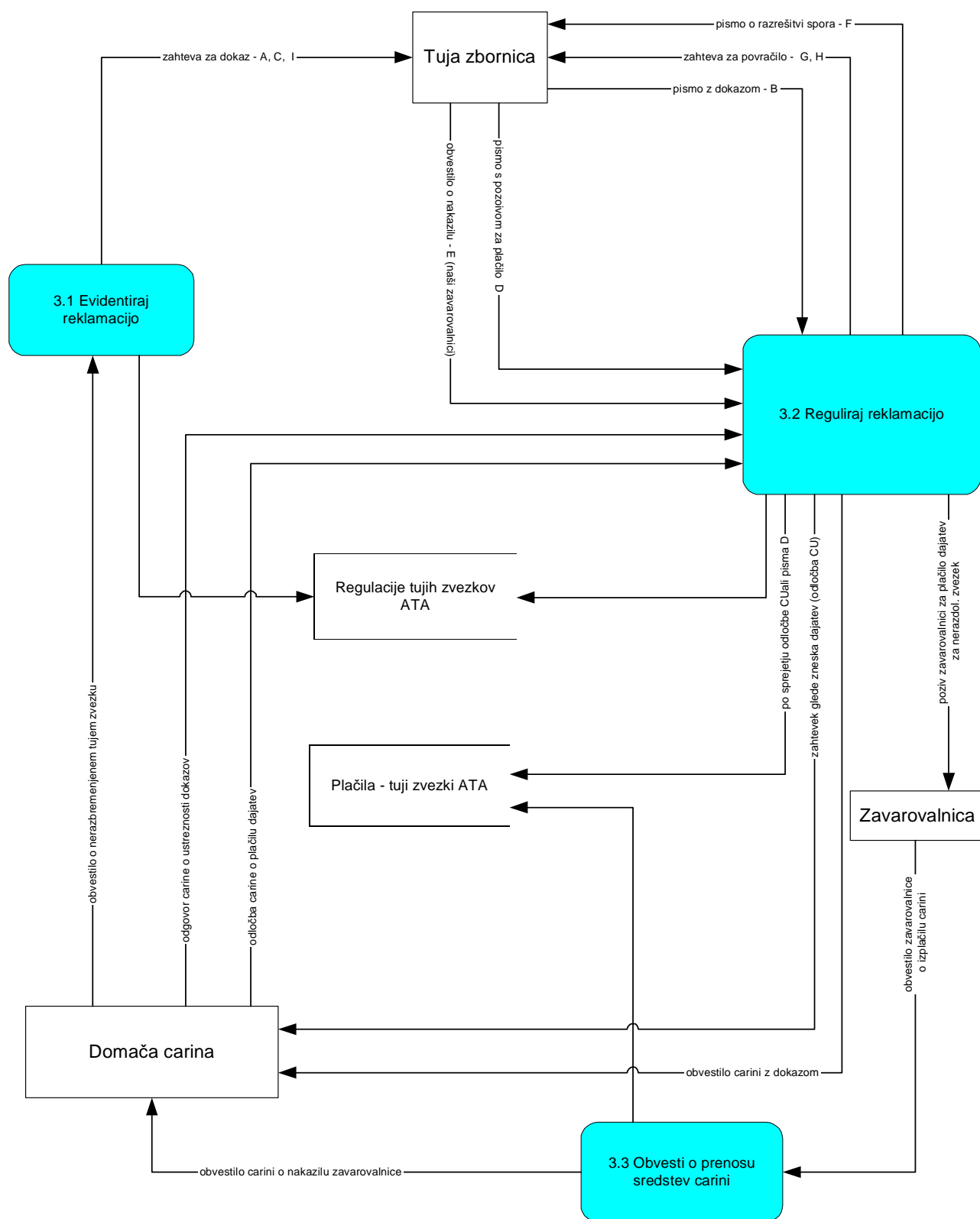
Pri urejanju nerazbremenjenih tujih ATA zvezkov je postopek ravno nasproten kot pri slovenskih ATA zvezkih.

Ko vstopni carinski organ, ki je dovolil začasni uvoz blaga na osnovi ATA zvezka, ugotovi, da je rok začasnega uvoza potekel, blago pa v tem roku ni bilo vrnjeno v tujino, pošlje v roku 15 dni po poteku roka poizvedbo carinskemu organu, preko katerega bi se moralo blago predvidoma vrniti v tujino. Če v 15 dneh ne dobi ustreznega odgovora, pošlje poizvedbo o blagu podjetju ali drugi osebi, ki bi lahko razpolagala z blagom. Če je poizvedovanje neuspešno, pošlje carinski organ po preteku roka veljavnosti ATA zvezka obvestilo o nerazbremenjenem ATA zvezku Gospodarski zbornici Slovenije (Mikuž, 1999).

GZS pošlje poizvedbo (pismo »A«) tuji zbornici, ki je izdala ATA zvezek. Če ima tuja zbornica ustrezne dokaze, jih pošlje GZS s pismom »B«. Če tuja zbornica v roku treh mesecev ne pošlje dokazov, GZS pošlje ponovno poizvedbo, pismo »C«. GZS prejete dokaze pošlje slovenski carini. Ta po pregledu ugotovi, ali so dokumenti ustrezni ali ne ter odloči o zaključku regulacije (postopek se ustavi) ali zahteva plačilo carine in drugih dajatev. Če so dokazi ustrezni, GZS pošlje tuji zbornici pismo o zaključku regulacije (pismo »Fa«). Če naša carina zahteva plačilo dajatev, GZS celotno dokumentacijo posreduje Zavarovalnici Triglav d.d., ki izvrši plačilo. GZS pošlje tuji zbornici pismo »G«, s katerim zahteva povračilo plačanih dajatev. Opisana primera sta ena izmed najenostavnejših, pogosto pa je celoten postopek regulacij precej daljši. Ob pritožbi ali obnovi postopka lahko postopek traja tudi več let, pri čemer je treba upoštevati roke, ki so določeni po ATA konvenciji, in carinske predpise posamezne države.

V naslednjem diagramu je prikazan celoten potek regulacije tujih ATA zvezkov.

Diagram 3: Model regulacij tujih ATA zvezkov

Vir: Interno gradivo Gospodarske zbornice Slovenije, 2001.

5. DRUGI CARINSKI POSTOPKI PRI ZAČASNEM IZVOZU, UVOZU IN TRANZITU BLAGA

Postopek začasnega izvoza, uvoza ali tranzit blaga se lahko namesto z uporabo ATA zvezka izvede z uporabo carinske deklaracije. Carinski postopek se začne s vložitvijo carinske deklaracije, ki je lahko izpolnjena in oddana carinskim organom v pisni, ustni ali elektronski obliki.

Pri začasnem uvozu blaga gre za pojav, da se blago iz različnih razlogov začasno uvozi, se ga ne vključi v domači blagovni promet, se ga ne potroši v pomenu končne porabe, se na tem blagu opravi neka opravila ali tako uvoženo blago začasno služi nekemu namenu, po določenem času pa se ga izvozi in izroči lastniku v tujini. Za začasno uvoženo blago ni obveze plačila kupnine in carine. Blago se ob začasnem uvozu ne obremeni z uvozno carino, vendar ustrezna carinarnica začasen uvoz blaga evidentira in ima nad njim nadzor ves čas, ko je blago v državi. Blago se vrne v tujino praviloma lastniku v enakem, predelanem, dodelanem ali obdelanem stanju, odvisno od namena začasnega uvoza (Trošt, 1998).

V postopku začasnega uvoza se lahko uporablja uvoženo blago na carinskem območju s popolno ali delno oprostitvijo plačila carine, če je to blago namenjeno ponovnemu izvozu, ne da bi bilo blago kakor koli spremenjeno, razen normalnih sprememb, ki nastanejo zaradi uporabe tega blaga. Carinski organ lahko zavrne sprejem carinske deklaracije za začasen uvoz blaga, če bi bilo ob izvozu začasno uvoženega blaga nemogoče ugotoviti istovetnost le tega. Pri določitvi roka, v katerem mora biti začasno uvoženo blago ponovno izvoženo, mora carinski organ upoštevati namene, zaradi katerih je bilo blago začasno uvoženo, vendar ne more biti daljši od enega leta. Višina carine, ki se plača pri začasnem uvozu blaga z delno oprostitvijo plačila carine se določi vsak mesec ali vsak začetni mesec začasnega uvoza v vrednosti 3 % od višine dajatev, ki bi jih bilo treba plačati za to blago, če bi bilo le-to sproščeno v prost promet na dan, ko je bil zanj odobren začasni uvoz. Carinski organi obračunajo uvozne dajatve ob končanem postopku. Imetnik mora za začasni uvoz blaga, za katero ni odobrena popolna oprostitvev plačila carine, predložiti carinskemu organu ustrezen instrument zavarovanja za zagotovitev plačila morebitnega carinskega dolga (Carinski zakon, 1995).

Podobno je pri začasnem izvozu blaga toda ravno z obratnim pomenom. Blago se iz domače države izvozi v tujo državo začasno z nekim namenom. Po določenem času se isto blago v enakem, dodelanem, predelanem ali obdelanem stanju ponovno uvozi odvisno od namena začasnega izvoza blaga. Ponovno se uvozi isto blago, ne zamenjano za drugo vrsto blaga. Za protivrednost začasnega izvoza ni deviznega pritoka. Začasno izvoženo blago se lahko vrača v nespremenjeni obliki, lahko pa se to blago v tujini predeluje, obdeluje, dodeluje, popravlja, vgrajuje ali plemeniti, zato je pri vračanju začasno izvoženega blaga v večini primerov več vredno kakor je bilo ob izvozu.

Pri vračanju blaga, ki je bilo začasno izvoženo (ponovni uvoz) se obračuna in plača carina in druge uvozne davščine na carinsko osnovo blaga, ki se uvozi, zmanjšano za znesek carine in drugih uvoznih davščin, ki so obračunane na carinsko osnovo

začasno izvoženega blaga, ki jo ima na dan vračanja iz tujine. Ugotoviti je treba carinsko osnovo za blago, ki se vrača iz tujine in obračunati vse carinske davščine. Nato se ugotovi še carinska osnova za blago, ki je bilo začasno izvoženo in to na dan vračanja izdelka in obračunavanja carine. Razlike med obema občanunama zneskoma je znesek za plačilo uvozne carine. Pri obračunu carine na uvoz predhodno začasno izvoženega blaga se v carinsko osnovo vključi tudi vse stroške, ki nastanejo pri tem poslu (Trošt, 1998).

Domače blago, ki je bilo izvoženo iz Slovenije in se v nespremenjeni obliki v roku treh let po izvozu ponovno uvozi, je oproščeno plačila carine. Carina na uvoz po začasnem izvozu blaga se praviloma plača, ko tuja oseba zaračuna svojo storitev, ko prihaja do deviznega odtoka, kakor tudi v primeru, ko tuja oseba opravi storitev brezplačno, brez deviznega odtoka. Carina na uvoz po začasnem izvozu se ne plača, ko se blago začasno izvozi v garancijskem roku na popravilo.

V okviru tranzitnega carinskega postopka se lahko prenese od enega do drugega kraja na carinskem območju carinsko blago, ne da bi bilo to blago zavezano plačilu uvoznih dajatev ali bilo predmet drugih ukrepov trgovinske politike ter domače blago, ki je predmet posebnih ukrepov zaradi izvoza in v zvezi s katerim so bile izpolnjene izvozne carinske formalnosti. Tranzitni postopek se začne s prepustitvijo blaga v tranzitni postopek in se konča, ko je blago skupaj z ustreznimi dokumenti predloženo namembnemu carinskemu organu. Tudi pri tranzitiranju je potrebno predložiti instrument zavarovanja plačila carine za primer, če bi nastal carinski dolg (Carinski zakon, 1995).

Opisani postopek velja za postopke začasnega uvoza in ponovnega izvoza, začasnega izvoza in ponovnega uvoza ter za tranzitiranje blaga v Sloveniji. Ker pa ima vsaka država svoje carinske predpise, se postopki lahko razlikujejo. Na splošno velja, da so ti postopki brez uporabe ATA zvezka dolgotrajnejši, zahtevajo več dela in so posledično tudi dražji.

Če slovensko podjetje začasno izvažata blago v vrednosti 1.000.000,00 SIT na mednarodni sejem v Švico brez ATA zvezka (primerjava s točko 3.6.), vse postopke carinjenja opravi špedicija. Cene storitev špedicije se med seboj razlikujejo, odvisne pa so tudi od vrednosti, količine in raznovrstnosti blaga. Po podatkih podjetja Intereuropa d.d., ki je eno izmed najbolj priznanih špediterskih podjetij, bi moralo podjetje za postopke carinjenja v tem primeru plačati približno 67.200,00 SIT. Vsak posamezen postopek, postopek začasnega izvoza, začasnega uvoza, ponovnega izvoza in ponovnega uvoza, znaša približno 16.800,00 SIT. Stroški tranzita se običajno ne zaračunavajo posebej, sicer pa znašajo povprečno 2 promila od vrednosti blaga (Cenik, Intereuropa, 2001).

Stroški začasnega izvoza in uvoza brez ATA zvezka so torej približno štirikrat višji, ob udeležbi blaga na mednarodnih sejmih pa so te razlike lahko še višje.

SKLEP

ATA zvezek je poenoten mednarodni carinski dokument, ki omogoča začasni brezcarinski uvoz blaga za čas do enega leta in velja kot potni list za blago, na katerega se nanaša. Uporablja se kot dokument o jamstvu za carinske in druge uvozne dajatve pri začasnem uvozu ali izvozu ter tranzitu blaga.

Za carinsko konvencijo o ATA zvezkih za začasni uvoz blaga bi lahko rekli, da predstavlja mednarodno zgodbo o uspehu. V preteklih 38 letih se je sistem ATA zvezkov razširil z majhnega števila zahodnoevropskih držav. Trenutno ga uporablja večina industrializiranega sveta, medtem ko število vključenih držav stalno narašča.

Že samo dejstvo, da je bilo leta 2000 na svetu izdanih 194.849 ATA zvezkov, ki so zajemali blago v skupni vrednosti skoraj 12 milijard ameriških dolarjev, kaže na pomembno vlogo tega carinskega dokumenta na mednarodni ravni.

Cilj ATA konvencije je olajšanje začasnega uvoza in izvoza blaga z odpravo carinskih deklaracij posameznih držav in zagotovitev sistema jamstev za plačilo carinskega dolga, če blago iz kakršnega koli razloga ne bi bilo izvoženo v določenem roku. Poleg tega ATA konvencija omogoča tudi poenostavitev pri tranzitu blaga preko ene ali več držav.

Sistem ATA zvezkov ima vrsto praktičnih prednosti. Bistveni prednosti začasnega uvoza in izvoza, ki jih omogoča uporaba ATA zvezka, pa sta:

- prestop državnih meja predvsem treh glavnih skupin blaga, s katerimi se trguje v mednarodnem merilu – tj. blago, ki je namenjeno predstavitvi ali uporabi na sejmi, demonstracijah, razstavah ali podobnih dogodkih, vredni vzorci in profesionalna oprema - brez plačila carinskih in ostalih uvoznih dajatev;
- večkratni prestop državnih meja, navedenih v ATA zvezkih, znotraj enoletnega roka veljavnosti.

V primerjavi z alternativnimi oblikami začasnega uvoza začasni uvoz z uporabo ATA zvezka za imetnika pomeni prihranek časa in tudi denarja ter s tem večjo konkurenčnost in učinkovitost poslovanja. V prihodnosti se pričakuje tudi elektronsko poslovanje z ATA zvezki, kar bo prineslo mnogo novih prednosti ATA zvezka za vse uporabnike: izdajatelje, imetnike in carinske organe. To pomeni dostopnost do potrebnih informacij na vseh mejnih prehodih in to kadarkoli, povečano hitrost izvedbe, nižje stroške, boljši nadzor nad blagom in postopki, predvsem pa poenostavitev poslovanja.

V zadnjem času priča številnim integracijskim procesom, tudi vključevanju Slovenije v Evropsko unijo, poleg tega razni meddržavni sporazumi urejajo prost pretok blaga, vendar popolne odprave meja še nekaj časa ne pričakujemo. Predvidevam, da bo ATA zvezek kot mednarodni carinski dokument za začasni uvoz blaga s svojimi prednostmi, ki jih nudi uporabnikom v primerjavi z drugimi oblikami začasnega uvoza, izvoza in tranzita blaga, aktualen vse dokler bodo obstajale gospodarske meje med državami.

LITERATURA

1. Benko Dušan: Razstave, sejmi. Ljubljana: Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, Gospodarska zbornica Slovenije, 1997. 61 str.
2. Brenčič Makovec Maja, Damijan Pavlič Jože: Zunanjetrgovinsko poslovanje in Mednarodno poslovanje. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1994. 56 str.
3. Javornik Štefka: Začasni uvoz z zvezkom ATA. Ljubljana: Mednarodno poslovno pravo, 2001, str. 12-15.
4. Kenda Vladimir: Mednarodno poslovanje. Maribor: Ekonomsko – poslovna fakulteta, 2001.
5. Mikuž Stanislav: ATA zvezek. Ljubljana: Center marketing International, 1999. 114 str.
6. Milenkovič Vladoša: Začasni uvoz in tranzit z ATA karnetom. Ljubljana: Mednarodno poslovno pravo, 1999, str.16-20.
7. Osojnik Mojca: Izvozni priročnik za mala in srednje velika podjetja. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije, 2001. 224 str.
8. Šuštar Boris: Zunanjetrgovinsko poslovanje. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1997. 345 str.
9. Trošt Ferdinand: Zunanjetrgovinska politika. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1998. 339 str.
10. Turk Franc, Špec Emil: Vodič skozi zunanjetrgovinsko poslovanje. Ljubljana: Center marketing, 1993. 191 str.
11. Vujadinovič Dušan: ATA karnet, začasni izvoz in uvoz. Ljubljana: Center marketing, 1993. 187 str.
12. Zaljetelj Ana: Ugodnosti pri uvozu blaga v Republiko Slovenijo in tranzitu blaga čez Republiko Slovenijo. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije, 1996. 87 str.

VIRI

1. Akt o notifikaciji nasledstva Carinske konvencije o ATA karnetih za začasni uvoz blaga (Uradni list RS, št. 15/92).
2. ATA Carnet. (http://www.iccwbo.org/index_ata.asp), 2001.
3. ATA Carnet System. Pariz: International Chamber of Commerce, 2000. 22 str.
4. Carinski zakon (Uradni list RS, št. 1-3/95).
5. Cenik storitev. Ljubljana: Intereuropa d.d., 2001.
6. Interna gradiva Gospodarske zbornice Slovenije.
7. Interna gradiva Mednarodne trgovinske zbornice.
8. Postopek uvoza/izvoza z zvezkom ATA. Ljubljana: Carinska uprava RS, pojasnilo 18/96.
9. Uredba o ratifikaciji Carinske konvencije o ATA karnetih za začasni uvoz blaga (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 13/63).
10. Zakon o carinski službi (Uradni list RS, št. 56/99).
11. Zakon o ratifikaciji konvencije o začasnem uvozu (Uradni list RS, Mednarodne pogodbe št. 22/00).
12. Zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju (Uradni list RS, št. 13-588/93).

